

Tarih & Gelecek Dergisi

Journal of History & Future

Doç. Dr.
Mustafa MÜJDECİKırıkkale Üniversitesi Fen Edebiyat
Fakültesi Tarih Bölümü,
mmujdecı@hotmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8262-2310>

Corresponding Author

Sosyolog
Taner ŞAHİNKırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi,
tanersahin@kku.edu.trORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1196-9920>Başvuruda bulundu. Kabul edildi.
Applied Accepted
Eser Geçmişi / Article Past: 07/09/2021 23/09/2021

Araştırma Makalesi

DOI: <http://dx.doi.org/10.21551/jhf.992550>

Research Paper

Orjinal Makale / Original Paper

Milliyetçi ve İlmî Kültür Dergiciliğinin Bir Örneği: Türklük Dergisi

An Example of Nationalist and Scientific Cultural Journalism: Turkluk Journal

Öz

Bu makalede Nisan 1939'da yayınlanmaya başlayan ve Kasım 1940'a kadar yayın hayatını sürdüren Türklük dergisi konu edilmiştir. Türkiye'de milliyetçiliğin yükselişte olduğu bir dönem - II. Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde- İsmail Hami Danişmend tarafından çıkarılan Türklük, aynı dönemde çıkarılan Ergenekon, Bozkurt ve Gök-Börü dergileri gibi Türk kültürü ve milliyetçiliği konularında makalelere yer vermiştir. Türklük, savaş dönemindeki pek çok derginin aksine propaganda dergiciliğinden ziyade Türk kültürünün maddi ve manevi unsurlarını ele almıştır.

"Milliyetçi Kültür Mecmuası" olarak bilinen Türklük, 15 sayı yayınlanmıştır. Millet, milliyet, kültür ve ırk meselelerine fazlaca yer verilen Türklük, daha ilk sayısında İsmail Hami Danişmend tarafından "milliyetçi olduğundan dolayı ırkçı, dilci, kültürcü ve vatancı" olarak nitelendirilmiştir. Milliyetçi, ilmî araştırma ve kültür dergisi olan Türklük'te o dönemin çok tartışılan konularının başında gelen ırk ve milliyet kavramları üzerinde değerlendirmeler dikkat çekmiştir. Bu çalışmada Türklük dergisi şekil ve içerik açısından incelenmiş, Türk fikir hayatındaki yeri ve önemine dair tespitlerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Türklük, İsmail Hami Danişmend, İkinci Dünya Savaşı, Milliyetçilik, Irkçılık

Abstract

In this article, *Turkluk* magazine, which started to be published in April 1939 and continued its publication life until November 1940, has been the subject. At a time when nationalism was on the rise in Turkey - just before the Second World War - *Turkluk*, published by İsmail Hami Danişmend, included articles on Turkish culture and nationalism such as *Ergenekon*, *Bozkurt* and *Gok-Boru* magazines published in the same period. Unlike many magazines during the war period, *Turkluk* dealt with the material and spiritual elements of Turkish culture rather than propaganda journalism.

Turkluk, known as the “Nationalist Culture Magazine”, has been published in 15 issues. *Turkluk*, in which the nation, nationality, culture and race issues are heavily covered, was described as “racist, linguistic, culturalist and patriotic” by İsmail Hami Danişmend in its very first issue. In *Turkluk*, which is a nationalist, scientific research and culture magazine, evaluations on the concepts of race and nationality, which were among the most discussed issues of that period, attracted attention. In this study, *Turkluk* magazine was examined in terms of form and content, and determinations were made about its place and importance in Turkish intellectual life.

Keywords: *Turkluk*, İsmail Hami Danişmend, Second World War, Nationalism, Racism

Giriş

Çok uluslu imparatorluklardan milli devletlere geçiş döneminde milliyetçilik fikri yükselirken Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde Türk milliyetçiliği güçlü bir şekilde kendini hissettirmiştir. Bu dönemde önemli bazı aydınlar tarafından Türkçülük bir kurtuluş yolu olarak görülmüştür. Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş aşamasında da Türk milliyetçiliği devletin temel esaslarından biri olarak benimsenmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün millî devlet ve millî kimlik oluşturma düşüncesi adım adım gerçekleştirilirken Türk milliyetçiliği ana eksen olmuştur. Her ne kadar 1931'de Türk Ocakları'nın kapatılması Türkçülük düşüncesinin devletin kuruluş felsefesinden uzaklaştırıldığı şeklinde bir algı oluşturmuşsa da 1930'lar, Türk milliyetçiliğinin etkinliğinin ve yaygınlığının arttığı yıllar olmuştur. Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Türk Tarih Kongreleri ve Türk Tarih Tezi gibi uygulamalar Türk kimliğine dönüşün güçlü işaretleri olmuştur. 1924 Anayasası'nda “Türkiye ahalisine din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibarıyla Türk ıtlak olunur” denilmek suretiyle Osmanlı'dan kalma anlayışın terk edildiği ve çağdaş anlamda vatandaşlık anlayışının tercih edildiği görülmektedir. Millî devlet, millî kimlik ve vatandaşlık anlayışı 1930'larda güçlenerek gelişmeye devam etmiştir. “*Vatandaş, Türkçe konuş*” kampanyalarından Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi'ne kadar pek çok uygulama ve düzenleme Türk kimliğinin güçlenmesine katkı sağlamıştır.

II. Dünya Savaşı öncesinde “Türk ırkından olanlara” kolaylık sağlayan bazı düzenlemelerin yapıldığı, Türk olmanın önemini vurgulandığı ve resmi uygulamalarla yeni devletin “ideal yurttaş” yetiştirme faaliyetlerine hız verildiği görülmektedir. Bu dönemde eğitim ve kültürel çalışmalar aracılığıyla “millî terbiye” modeli geliştirilmeye çalışılmıştır. Yeni bir toplum fikri, modern ve milli şüura sahip birey yetiştirme düşüncesi yalnızca devletin uygulamalarında değil, dönemin aydınlarının faaliyetlerinde de görülmektedir. Dil, tarih, sanat ve kültür gibi alanlarda milli kimliğe yönelik çalışmalarda bulunan pek çok aydın bu çalışmalarıyla resmi ideolojinin meşruiyetini güçlendirmiştir.

Çağdaşlık, vatanseverlik ve milliyetçiliğin geliştirilmeye çalışıldığı bu dönemde İsmail Hami Danişmend de 1939'da *Turkluk* dergisini çıkarmaya başlamıştır. Millet, milliyet, ırk, milliyetçilik, dil, ahlak, kültür, sanat ve tarih gibi 1930'lu yılların önemli tartışma konuları hakkında yazıların neşredildiği *Turkluk* dergisinde İsmail Hami Danişmend, Nazan Danişmend, Ahmet Caferoğlu, Osman Turan, Refik Ahmet Sevengil, M.Şakir Ülkütaşır, Ananiasz Zayonçkovski, İsmail Habib, Naci Kum, Ali Ulvi Elöve, Abdulkadir Karahan, Stilyanos Statinopulos, Hüseyin Namık Orkun

ve Hüseyin Sadettin Arel gibi yerli ve yabancı yazar ve Türkologların makaleleri yayımlanmıştır.

Bu çalışmada derginin şekil özellikleri, yazarları, makaleleri, ideolojisi ve içerik analizi ele alınarak Türk fikir hayatındaki yeri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca genç Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu ideolojisi olarak görülen Türk milliyetçiliğinin II. Dünya Savaşı öncesi ve sırasında ülkedeki görünümü ve algılanışı İsmail Hami Danişmend'in Türklük dergisi nokta-i nazarından değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Türklük Mecmuasının Şekil Özellikleri ve Yayın Bilgileri

İlk sayısı Nisan 1939'da Güven Basımevi tarafından İstanbul'da yayımlanan derginin, sahip ve müdürü Hüseyin Sadettin Arel¹, başmuharriri² İsmail Hami Danişmend'dir.³ Dergi 16x24 cm ebadında 3. hamur kağıda basılmış, kapakta karton kullanılmıştır. Dönemin şartları göz önüne alındığında kaliteli bir baskıyla okuyucunun karşısına çıkmıştır. Derginin dış kapağında büyük puntolarla "TÜRKLÜK" alt başlık olarak ise küçük puntolarla "Milliyetçi Kültür Mecmuası" yazmaktadır. İç kapakta alt başlık olarak "Ayda bir çıkar milliyetçi kültür mecmuası" ibaresi yer almıştır. Derginin idare yeri: Güven Basımevi-Cağaloğlu Yokuşu, No 14/1.'dir.⁴ Tüm sayılarında fiyatı 30 kuruş'tur. Senelik abonesi: memleket içinde 3 Lira, memleket dışında 5 Lira, posta birliğine girmeyen memleketler için 6 Lira şeklinde belirlenmiştir.

- 1 Hüseyin Sadeddin Arel, 1906'da İstanbul'da Mekteb-i Hukuk-ı Şâhâne'den birincilikle mezun olmuştur. Devletin farklı kurumlarında alanıyla ilgili görevler yapmış 1910'da Washington'da toplanan Milletlerarası Hukuk Kongresi'ne Osmanlı Devleti delegesi olarak katılmıştır. Defter-i Hakani Nazırlığı ve Şura-yı Devlet Tanzimat Dairesi reisliği gibi üst düzey görevlerde de bulunmuştur. Cumhuriyet'in ilanından sonra İzmir'de bir süre avukatlık yapmıştır. Türk Hukukçular Derneği'ni kurmuştur. Filarmoni Derneği ve İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneği gibi müzikle doğrudan ilgili çalışmalarda bulunmuştur. Çocukluğundan itibaren iyi bir müzik eğitimi de alan Arel, zamanımızda Türk ve Batı musikisi alanında yetişmiş pek çok musikişinasın eğitimine büyük emek vermiştir. Türk musikisi nazariyatı üzerinde yazılmış bütün Arapça, Farsça ve Türkçe yazmaların kopyalarını kütüphanesinde bulundurmıştır. 1909-1914 yılları arasında yayımlanan Şehbal adlı magazin ve fikir mecmuasını çıkarmıştır. İsmail Hami Danişmend'le birlikte çıkardığı Türklük dergisinde de Türk musikisi üzerinde geniş ve derin makaleler yayınlamıştır. 1948'de Laika Karabey'le çıkardığı Musiki Mecmuası'nda da yine Türk müziğine dair değerlendirmelerini yayınlamıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Haydar Sanal, "Arel Hüseyin Sadeddin", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.3, İstanbul, 1991, s. 352-354
- 2 Ağustos 1939 tarihli 5'inci sayıdan itibaren İsmail Hami Danişmend'in ismi derginin künyesinden çıkarılmış, künyede yalnızca sahibi ve müdürü olarak Hüseyin Sadettin Arel ismine yer verilmiştir.
- 3 Merzifon'da doğan İsmail Hami Bey'in babası Cebeligarbi mutasarrıfı Emir Mehmed Kami Bey, annesi de Melek Hanım'dır. Şam İdadisi'nden mezun olduktan sonra İstanbul'da Mekteb-i Mülkiye'ye girmiş ve 1912'de buradan mezun olmuştur. Kısa bir süre Hariciye Nezareti'nde çalıştıktan sonra Maliye Mekteb-i Âlisi'nde tarih hocası olmuştur. Daha sonra da farklı kurumlarda tarih hocalığı yapmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra İstanbul'a dönmüş ve Mustafa Kemal Paşa tarafından çıkarılan Minber gazetesinde yazılar yazmıştır. Mütareke döneminde Memleket gazetesinde ateşli yazılar yazan İsmail Hami Bey, Sivas Kongresi'ne İstanbul delegesi olarak katılmıştır. İrade-i Milliye gazetesinde de yazılar yazmıştır. Milli Mücadele'den sonra resmi bir görev almamış ve tarih araştırmalarına yönelmiştir. Nisan 1939'da Türklük dergisini çıkaran İsmail Hami Danişmend, Türk kültürüne hizmet etmiş ve pek çok önemli esere imza atmıştır. 12 Nisan 1967'de vefat etmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cevdet Küçük, "Danişmend, İsmail Hami", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.8, İstanbul, 1993, s. 465-467; Mustafa Alkan – Adnan Gül, "İsmail Hami Danişmend (1889-1967)", *Türk Yurdu*, Ocak 2011, Yıl 100, S. 281, s. 131-136; Erkan Cevizliler, "Sivas Kongresi Divan-ı Riyâset Kâtibi İsmail Hami (Dânişmend)", *Atatürk Dergisi*, C.3, Şubat 2010, s.203-217.
- 4 Derginin 1 Temmuz 1939 tarihli 4'üncü sayısının iç kapağında idare yeri olarak Yeni Postahane arkasında (Kismet Han), No.26-27 Tel.24016 adresi verilmiştir. Bu şekilde daimi idare kurulduğu belirtilmektedir.

Bir kaynakta derginin 10 sayı yayınlandığı⁵ ifade edilirken başka bir kaynakta ise 14 sayı olarak yayınlandığı belirtilmiştir.⁶ Esasen son sayının kapağında “14-15” yazılıdır. 13’üncü sayı 48 sayfa olarak çıkarılmışken bu son sayı 64 sayfa olarak neşredilmiştir. Her ne kadar hacmi iki sayılık sayfayı muhtevi olmasa da iki sayının birlikte çıkarıldığını gösteren kapağa bakılarak 15 sayı halinde yayınlandığının kabul edilebileceği düşünülmektedir. Bu şekilde dergi, 3 cilt ve 15 sayı olarak Nisan 1939-İkinciteşrin (Kasım) 1940 tarihleri arasında yayın hayatını sürdürebilmiştir. Dergi aylık olarak yayınlanmış, Nisan 1940 tarihinde 13’üncü sayısından sonra 6 ay basımına ara verilmiş, 14 ve 15’inci sayılar birleşik olarak son kez Kasım 1940’da basılmıştır. Dergi sayılarının yayımlanma tarihi ve derginin sayfa sayısına ilişkin tablo aşağıdadır:

Tablo 1: Basım Bilgileri

Cilt	Sayı	Yayın Tarihi	Sayfa No	Sayfa Sayısı
I	1	Nisan 1939	1-80	80
I	2	1 Mayıs 1939	81-168	88
I	3	1 Haziran 1939	169-248	80
I	4	1 Temmuz 1939	249-336	88
I	5	Ağustos 1939	337-416	80
I	6	1 Eylül 1939	417-496	80
II	7	Birinciteşrin 1939	1-72	72
Birinci Cildin Fihristi	-	-	1-4	4
II	8	İkinciteşrin 1939	73-144	72
II	9	Birincikânun 1939	145-208	64
II	10	İkincikânun 1940	209-272	64
II	11	1 Şubat 1940	273-325	52
II	12	31 Mart 1940	325 ¹ -374	50
III	13	30 Nisan 1940	375-422	48
III	14-15	İkinciteşrin 1940	423-487	64

Görüldüğü gibi 6’ncı sayı 496’ncı sayfa ile bitirilerek I. cilt tamamlanmıştır. II. cildin sayfa numarası ise 497’den değil, 1’inci sayfadan başlatılmıştır. III. cilt, II. cildin sayfa numarasını takip ederek 375’ten devam etmiştir. Derginin birinci cildi (1-6’ncı sayılar), henüz II. Dünya Savaşı’nın olumsuz ekonomik koşulları ülke ekonomisine yansımadağı için en az seksen sayfa olarak düzenlenmiş, çok sayıda fotoğrafa yer verilmiştir. İkinci cilde geçildiğinde kağıt tedariki konusunda sıkıntılar artmaya başlamış bu da derginin sayfa sayılarında azalmaya neden olmuştur. Ayrıca 12’nci sayıya gelindiğinde sayfa sayısının 50’ye kadar gerilediği görülmektedir. Dergi genellikle ayın ilk günü piyasaya çıkmakla beraber, 7’nci ve 8’inci nüshaları “kağıt tedarikindeki müşkülattan dolayı” gecikmiş, bunun için itizar başlığıyla özür dilenmiştir.⁷ 10’uncu sayıda “bundan sonra mecmuamız her ayın sonunda çıkacaktır” notu paylaşılarak yayımlanma tarihi değiştirilmiştir. Derginin “sahip ve müdürü” Hüseyin Sadettin Arel’in “Türk Musikisi Kimindir?” başlığıyla yayınlanan 14 makalesinin son sayıya kadar sürmesi dikkat çekicidir. Makale dizisi tamamlandığında dergi yayın hayatını devam ettirememiştir. Derginin yayın hayatının sonlandırılmasına ilişkin herhangi bir açıklamaya ulaşamamıştır. Derginin son notunda “Türkiye Maarif Tarihi: İstanbul Vilayetinin kıymetli mektupçusu değerli âlimlerimizden Osman’ın⁸ bu mühim ve büyük eserinin ikinci cildi hakkında gelecek nüshamızda bir etüd bulunacaktır.” ibaresi yer almıştır. Bu ifadeden anlaşılan, derginin 16’ncı sayısına yönelik bir hazırlık yapılmış ama söz konusu baskı gerçekleştirilememiştir.

5 Ferudun Ata, İsmail Hami Danişmend’in “İrk” Üzerine Bazı Tespitleri”, *Tarihin Peşinde*, S. 9, Yıl, 2013, s.75

6 Ömer Özcan, “Milliyetçi Kültür Dergisi Türklük”, *Türk Yurdu*, S. 213, Mayıs 2005, s. 111-112

7 Bkz. *Türklük*, C.2, S.8, İkinciteşrin (Kasım) 1939, iç kapak

8 Osman Nuri Ergin

Derginin Amacı ve Yayın Politikası

Derginin ilk sayısının ilk sayfalarında TÜRKLÜK imzası taşıyan “Mesleğimiz”⁹ başlıklı bir yazı kaleme alınmıştır. Bu yazıda, derginin başlığında yer alan “Milliyet ve Kültür” kelimelerine işaret edilerek açıklamalar yapılmıştır. Milliyet kelimesinin “ırk”, “dil”, “kültür”, “tabiiyet” ve “Turanlılık” gibi kavramlarla karşılanmaya çalışıldığına ifade dildiği yazıda millet tanımında da ırk birliği, dil birliği, kültür birliği ve din birliği gibi ölçülerin hiçbirinin zaruri olmadığı ifade edilmiştir. Millet kavramı burada “herhangi bir esas etrafında toplanmış mütesanit bir insan kütlesi” olarak tanımlanmıştır. Tanımlamalar ve karşılaştırmalardan sonra yazıda “on dokuzuncu asır Türkologlarının bugünkü ilimde hiçbir kıymeti kalmamış bir takım istidlâller üzerine kurdukları itibari bir Turan grubu” ve “antropoloji ve etnoloji bakımından ırk esasına göre değil, lisaniyat bakımından sun’i ve tahmini karabet faraziyesine istinat ettirilmişti!” ifadeleriyle bir Turancılık reddiyesinde bulunulmuştur.¹⁰ Kavramların ve kelimelerin ilmî manasının da ele alındığı yazıda ayrıca şunlar dile getirilmiştir:

“Millet ve Milliyet kelimelerinin ilmi manalarıyla halkın kabul ettiği umumi manaları arasında çok büyük bir fark vardır. Bizde halk, milliyet tabirini milli duygu ve millete mensubiyet gibi manalarda kullanır... İlimde milliyet demek bir nevi cemiyet demektir. Fakat bu cemiyet millet gibi yalnız ‘bir esas etrafında toplanmış mütesanit bir kütle’den ibaret değildir. Herhangi bir cemiyetin milliyet sayılması için efradının birbirlerine ırk, dil, din, vatan, kültür ve tarih gibi muhtelif bağların hepsiyle birden bağlı olması lazım gelir... İlmî bu esasına göre siyasi bir cemiyet olan millet sonradan teşekkül etmiş mazisiz bir kütleden ibaret olduğu halde milliyet maziden çıkıp hale uğrayarak istikbale giden ve gidiş kuvvetini siyasetten değil, tabiattan alan bir cemaat demektir. En sağlam cemiyetler bunlardır. Avrupa cemiyetleri bu bakımdan iki gruba ayrılabilir: Fransa, İsviçre, Belçika vesaire gibi milletlere mukabil, Macar, Fin, Alman vesaire milliyetleri. Türkiye’de Tanzimat ve Meşrutiyet Türkçülerinin yanıldıkları nokta, işte bu vaziyeti göremeyerek bir zaman Turancılık etmeleri ve ondan sonra da bir milliyet ideolojisi yerine Fransız kültürünün tesiriyle bir millet ideolojisi kurmak istemeleridir. Fakat Türkiye Türklüğü bir millet değil, bir milliyettir. ‘Türklük’ milli bir kültür mecmuası sıfatıyla ilmî milliyetin ilmî manasını kabul etmiştir. Irk, dil, kültür gibi çeşitli izahlara bu ilmî manada taraftar olanlar, bu esasları ilmin tayin ettiği toplu anlamıyla birleşmiş bulacaklardır. ‘Türklük’ milliyetçi olduğundan dolayı ırkçı, dilci, kültürcü ve vatancıdır.”¹¹ Bu yazıdaki ifadeler ve fikirler, İsmail Hami Danişmend’in kaleme aldığı “Eski Şark ve Yeni Garp Telakkilerine Göre: Irk nedir?”¹² başlıklı yazıdaki ifade ve düşüncelerle örtüşmekte olduğundan, “Mesleğimiz” isimli makaleyi de onun yazdığı değerlendirilmektedir.

Türklük’ün çıkarılış amacı bu şekilde ifade edilirken yayın politikasında da günlük siyasi mülâhazalardan uzak kalındığı vurgulanmıştır. Derginin 10’uncu sayısında yer alan “Türkiye” isimli makalenin takdim kısmında: “Mecmuamızın siyasetle alakası olmadığı için, bu güzel yazıda tesadüf ettiğimiz bazı siyasi fıkraları tercümeyle lüzum görmedik. Zaten bu makalenin bütün güzelliği, tarihle kültüre ait kısımlarında toplanmaktadır: Siyasetten bahseden kısımları miktar itibarıyla de bunlardan da daha azdır”¹³ denilmektedir. Esasen bu ifadeler yalnızca bu makaleyle sınırlı değildir; derginin güncel siyasi meselelere hiç girmeyen, tarih ve kültürle sınırlı yayın politikasını diğer tüm makalelerde de görebilmek mümkündür. Dergi, hiçbir sayısında güncel siyasi tartışmalara girmemiş, siyasi konulara taraf olmamıştır. Bununla birlikte tek parti iktidarının önemli müesseselerinden Halkevlerinde İsmail Hami Danişmend ve diğer yazarlar tarafından

9 Yazınının içeriğinden, yazıyı derginin başmuharriri İsmail Hami Danişmend’in kaleme aldığı düşünülmektedir.

10 “Mesleğimiz”, *Türklük*, S.1, Nisan 1939, s.2

11 “Mesleğimiz”, *Türklük*, S.1, Nisan 1939, s.3-4

12 İsmail Hami Danişmend, “Eski Şark ve Yeni Garp Telakkilerine Göre: Irk Nedir?”, *Türklük*, S.1, Nisan 1939, s. 39-57

13 Paul Achard, “Türkiye”, *Türklük*, S.10, İkincikanun (Ocak) 1940, s. 226

verilmiş konferanslar dergide basılmıştır.¹⁴ Ancak bunların da gündelik siyasi meseleler olmadığını belirtmek gerekir.

Ayrıca tamamı incelendiğinde derginin Türk dili, Türk edebiyatı, Türk ırkı, Türk sanatı, Türk tarihi ve Türk kültürü üzerinde özellikle durduğu anlaşılmaktadır. “İrkçi, dilci, kültürücü ve vatancı” bir mecmua olan Türklük, ilmî bir yaklaşımla Türklüğe ve Türk kültürüne hizmet eden bir yayın politikası takip etmiştir.

Türklük Mecmuasının Genel Özellikleri ve Yazar Kadrosu

Dergide tarih, dil, kültür, folklor, tiyatro, müzik, şiir ve edebiyat gibi farklı alanlardan yazarların makalelerine yer verilmiştir. Yazar kadrosu incelendiğinde dönemin münevverlerinden birçok insana rastlandığı gibi müteveffa tarihî şahsiyetlerin eserleri de yayımlanmıştır.

Yazar kadrosundan ilk anılması gereken isim İsmail Hami Danişmend’dir. İsmail Hami Danişmend, başyazar olarak dergide en çok yazısı basılan yazardır.¹⁵ Sahibi ve müdürü gözüken Hüseyin Sadettin Arel’in, *Türk Musikisi Kimindir?* makale dizisi 14 bölüm halinde derginin bütün sayılarında yayımlanmıştır. Dergide birden fazla yazısı neşredilen diğer yazarlar: Hüseyin Namık Orkun, Nazan Danişmend¹⁶, Ahmet Caferoğlu, Osman Turan, Refik Ahmet Sevengil, M. Şakir Ülkütaşır, Naci Kum, Ali Ulvi Elöve, Abdülkadir Karahan, Stilyanos Stasinopulos, Ananiasz Zajaczkowski¹⁷, V.Y. Muçoğlu olmuşlardır. Yazar olarak gösterilen, Eğinli Sait Paşa¹⁸, Abdülhak Hamit, Hayrullah Efendi (Abdülhak Hamit’in babası), Hoca Naum müteveffadır. Dergide yabancı uyruklu Türkologlara ve bilim insanlarının yazılarına da yer verilmiştir. Ayrıca İsmail Hami Danişmend, Türkiye ve Türk tarihi meseleleriyle ilgili yabancı makalelerden çeviri yaparak yayımlamıştır.

Bölümlendirilerek yayımlanan Abdülhamit’in mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşa’nın hatıratı, Danişmend ailesinin kişisel tanışıklığı bulunan Abdülhak Hamit Tarhan’ın biyografisi ve şiirleri, yine Hamit’in babası Hayrullah Efendi’nin hayatı ve çevirdiği piyesler de dergide önemli ölçüde yer tutmuştur. Dergide çok sayıda Abdülhak Hamit ve Eğinli Sait Paşa’ya ilişkin fotoğraf bulunmaktadır. Dergide Süryani Mikail vakayinamesi ile Vriyennios Vakayinamesi, çevrilerek ya da daha önce çevrildiği şekliyle tekrar yayımlanmıştır. Dergide editoryal bir tercih olarak Bursa tarihi hakkında beş yazı yayımlanmıştır. Dedem Korkud Eseri ve yazarı Orhan Şaik Gökyay’a yönelik tenkitler dergide birden fazla ele alınan konu başlıklarından olmuştur. Derginin sahibi ve müdürü Hüseyin

14 Bknz: İsmail Hami Danişmend, “Osmanlıların Aslı Meselesi: I, Osman Gazi’nin Nesep ve Hüviyeti”, *Türklük*, S.3, 1 Haziran 1939, s. 207-223; Nazan Danişmend, “Tarih ve Edebiyatta: Türk Güzelliği”, *Türklük*, S.3, 1 Haziran 1939, s. 69-84; Selim Nüzhet Gerçek, "Hayalin" Hakikati”, *Türklük*, S.8, İkinciteşrin (Kasım)1939, s. 92-98

15 İsmail Hami Danişmend, derginin 11’inci sayısı hariç tüm sayılarında yazı yazmıştır.

16 İsmail Hami Bey’in eski bir öğrencisi ve eşi olan Nazan Danişmend, Eğinli Sait Paşa ve Abdülhak Hamid ile ilgili makaleler neşretmiştir. Evlenmelerinden bir süre sonra İsmail Hami Bey’le birlikte Fethi Ahmet Paşa korusundaki büyük köşke taşınmışlardır. Fethi Ahmet Paşa, II. Mahmut’un kızı ve Sultan Abdülmecid’in kardeşi Atiye Sultan ile evlenmesinden dolayı damat olarak anılmaktadır. Nazan Hanım da Fethi Ahmet Paşa’nın torunudur. İlk defa olarak Türk çocuklarını devlet adına Fransa ve İngiltere’ye gönderilmesini sağlayan Fethi Ahmet Paşa, o dönemde Eğinli Sait Efendi’yi de İngiltere’ye göndermiştir. Daha sonra kızını Sait Efendi’yle evlendirmiştir. Nazan Hanım da Eğinli Sait Paşa’nın oğlu Memduh Bey’in kızıdır. Nazan Danişmend, Tanzimat’ın ilanının 100. yılı dolayısıyla Mabeyn Müşiri ve Bahriye Nazırı Eğinli Sait Paşa hakkında bir biyografi kaleme almıştır. Biyografi yazısından sonra dönemin en mühim vesikalarından biri olan ve dedesi Eğinli Sait Paşa’nın el yazması olarak 7 defterde bulunan hatıralarından bazı kısımlar Türklük’te yayımlanmıştır. Bkz. Ömer Özcan, “Milliyetçi Kültür Dergisi Türklük”, *Türk Yurdu*, S. 213, Mayıs 2005, s. 111-112

17 Yazarın eserlerinin Türkçe çevirilerinin İsmail Hami Danişmend tarafından yapıldığı düşünülmektedir.

18 Eğinli Sait Paşa Hatıratı’nın torunu Nazan Danişmend ve İsmail Hami Danişmend tarafından yayına hazırlandığı düşünülmektedir.

Sadettin Arel'in dergi yayın hayatına son verene kadar yayımlanan "Türk Musikisi Kimindir?" yazı dizisi 14 bölüm halinde yayımlanmıştır. Önce Türklük, daha sonra Musiki Mecmuası'nda olmak üzere iki defa tefrika edilen bu eser kitap olarak da neşredilmiştir. Dergide ayrıca yabancı dilde (Fransızca) tek makale¹⁹ yayımlanmıştır. Bu makale de Macar müsteşriklerden Alexandre Eckhardt tarafından Truvalıların Türklüğünü muhtevidir.

Tablo 2: I. Cilt Yazar kadrosu ve makale sayıları

Yazar	Yaşı	Alanı/Mesleği	Makale Sayısı
Abdülhak Hamit	Müteveffa	Şair, tiyatro yazarı	1
Ahmet Ağaoğlu	70	Gazeteci, siyasetçi	1
Ahmet Caferoğlu	40	Türk dilbilimci	3
Ali Ulvi Elöve	58	Şair, öğretmen, çevirmen, dilbilimci	1
A. Zayonçovski	?	Türkoloji Profesörü	3
Eğinli Sait Paşa	Müteveffa	II. Abdülhamit'in mabeyn müşiri	3
Hayrullah Efendi	Müteveffa	Reisületıba, devlet adamı, eğitimci, edip ve şair	1
Hüseyin Namık Orkun	37	Tarihçi, fikir adamı	11
Hüseyin Sadettin Arel	59	Türk musikisi bilgini, bestekâr ve hukukçu	6
İsmail Habip Sevük	47	Edebiyat tarihçisi, eğitimci ve yazar	1
İsmail Hami Danişmend	40	Tarihçi ve Türk Dili araştırmacısı	13
Mahmut Rağıp Kösemihal (Gazinihal)	39	Türk musikisi eğitimcisi, araştırmacı ve tarihçi	1
Mehmet Şakir Ülkütaşır	45	Türk halkbilimci	2
Nazan Danişmend	29?	Türk tarihçisi, Türk dilbilimci, İ.H.D'nin eşi	5
Nureddin Ardıç (Ardıçoğlu)	26	Eğitimci, hukukçu, gazeteci, siyasetçi (bakan)	1
Osman Nuri Sumer	?	Okuyucu	1
Osman Turan	25	Türk tarihçisi, fikir ve siyaset adamı	1
Peyami Safa	40	Romancı, gazeteci ve fikir adamı	1
Refik Ahmet Sevengil	36	Gazeteci, roman, hikâye ve inceleme yazarı	1
Şüküfe Nihal Başar	33	Şair, öğretmen, aktivist	1
TÜRKLÜK	-	-	7

Tablo 2: II. Cilt Yazar kadrosu ve makale sayıları

Yazar	Yaşı	Alanı/Mesleği	Makale Sayısı
Abdülkadir Karahan	26	Türk Edebiyatçısı	1
Ahmet Caferoğlu	40	Türk dilbilimci	1
Alexandre Eckhardt	?	Macar Tarihçi, Türkolog	1
Ali Ulvi Elöve	58	Şair, öğretmen, çevirmen, dilbilimci	1
Atf Bayındır	46	Mülkiye Mezunu Siyasetçi	1
Cahide Başol	?	Okuyucu	1
Cevat Hakkı Tarım	46	Gazeteci, Tarihçi ve Siyasetçi	1
Eğinli Sait Paşa	Müteveffa	II. Abdülhamit'in mabeyn müşiri	3

19 Par Alexandre Eckhardt, "La Légende de l'origine Troyenne des Turcs", *Türklük*, C.2, S. 12, 31 Mart 1940, s.330-339

Gıyas Sağer	?	Araştırmacı	1
Hayrullah Efendi	Müteveffa	Reisületbba, devlet adamı, eğitimci, şair	2
Hoca Naum	Müteveffa	Tiyatro ve Operacı	1
Hüseyin Namık Orkun	37	Tarihçi, fikir adamı	3
Hüseyin Sadettin Arel	59	Türk musikisi bilgini, bestekâr ve hukukçu	6
İsmail Hami Danişmend	40	Tarihçi ve Türk dili araştırmacısı	11
Jean Deny	?	Dilbilimci, Türkolog	1
V.Y. Muçooğlu	?	Tarihçi, çevirmen	2
Naci Kum	43	Bursa Müze Müdürü	1
Nazım Yücelt	?	Bursa Erkek Lisesi tarih öğretmeni	1
Osman Turan	25	Türk tarihçisi, fikir ve siyaset adamı	2
Paul Achard	?	Gazeteci	1
Refik Ahmet Sevengil	36	Gazeteci, roman, hikaye ve inceleme yazarı	1
Rıza Ruşen Yücer	?	Bursalı gazeteci	1
(Ali) Rıza Yalçın	41	Adana Müze Müdürü	1
Selim Nüzhet Gerçek	48	Türk matbaacılığı, gazeteciliği ve tiyatrosu yazarı	1
Stilyanos Stasinopulos	41?	Maden mühendisi	1
Yusuf Ziya Demirci (oğlu)	42	Konservatuar müdürü	1
Zeki Ömer Defne	36	Şair, öğretmen	1
TÜRK LÜK	-	-	3

Tablo 3: III. Cilt Yazar kadrosu ve makale sayıları

Yazar	Yaşı	Alanı/Mesleği	Makale Sayısı
Abdülkadir Karahan	26	Türk Edebiyatçısı	1
Ali Kâmi Akyüz	66	Şair, Yazar, Siyasetçi, Peyami Safa'nın amcası	1
Eğinli Sait Paşa	Müteveffa	II. Abdülhamit'in mabeyn müşiri	1
Hüseyin Namık Orkun	37	Tarihçi, fikir adamı	1
Hüseyin Sadettin Arel	59	Türk musikisi bilgini, bestekâr ve hukukçu	2
İsmail Hami Danişmend	40	Tarihçi ve Türk dili araştırmacısı	3
V.Y. Muçooğlu	?	Zağrofyana Rum Lisesi Müdürü	1
Naci Kum	?	Bursa Müze Müdürü	1
Reşit Saffet Atabinen	45	Siyasetçi	1
Sadettin Nüzhet Ergun	39	Türk edebiyatı tarihçisi, Hallaç Baba Sâdi Dergâhı son şeyhi.	1
Stilyanos Stasinopulos	41?	Maden mühendisi	1

Türklük Mecmuasının Muhtevası

Dergide Türk musikisi, edebiyat, tiyatro, dil, kültür, eski kitabe çevirileri, folklor, etnoğrafya, eski Türklerin bayrak ve armaları, şiir, biyografi, kitap ve dergi tanıtımları, eski tarihi vesikalar gibi çeşitli içerikte yazılar bulunmaktadır. Aşağıda yer alan tabloda dergide yayımlanmış yazıların özet içerikleri bulunmaktadır.

Tablo 4: Dergi makaleleri ve özet içerikleri

Yazar Adı	Tür	Konu	Makale	Cilt	Sayı	Sayfa-Aralığı
A. Zayonçkovski (Ananiasz Zajaczkowski)	Araştırma- İnceleme	Marbuzan-name Farsçadan aktarılmış bir eserdir. Hayvan hikâyelerine dayanan konusu ile olduğu kadar, akıcı, etkileyici sade dil ve üslubu ile de Türk Dili ve Edebiyatı'nın üstün nitelikli eserleri arasına girmiştir. Prof. Zayonçkovski'nin el yazısıyla Marbuzan-name'den istihsal edilmiş "Serçe ile Leklek" masalına da yer verilmiştir.	Anadolu Türk edebiyatının XIV üncü asra ait mühim bir vesikası: Marzuban-name	1	1	5-12
A. Zayonçkovski (Ananiasz Zajaczkowski)	Araştırma- İnceleme	Lehistan'da yerleşik Türk ırkına mensup bulunan "Tatar ve Karaim"den bahsedilmektedir.	Lehistan arazisinde Türk unsurları-I	1	5	338-344
A. Zayonçkovski (Ananiasz Zajaczkowski)	Araştırma- İnceleme	Lehistan'da yerleşik Türk ırkına mensup bulunan "Tatar ve Karaim"den bahsedilmektedir.	Lehistan arazisinde Türk unsurları-II	1	6	417-424
Abdülhak Hamit	Şiir	Abdülhak Hamit'in son şiirlerinden biridir.	Gazup bir şair	1	2	100-109
Abdülkadir Karahana	Araştırma- İnceleme	Fuzuli'nin nesir alanındaki meşhur eseri Hadikat-üs Suadası incelenmiştir.	Fuzuli'nin Hadikat-üs Suadası	2	7	20-28
Abdülkadir Karahana	Araştırma- İnceleme	Şiirlerinden örneklerle Fuzuli'nin lirik, samimi, melal ve merarete mütemayil fakat ümitle kalbi aydınlanmış, feragat sahibi, saf ve en heyecanlı anlarında bile mümkün merteye şuurunu müdrük en büyük Türk sanatkarı olduğu anlatılmaktadır.	Fuzuli'nin şiiri ve şahsiyeti hakkında	3	13	418-422
Ahmet Ağaoglu	Araştırma- İnceleme	Türk Dili hakkında okuyuculara arz edilecek tetkiklerin ve bu tetkiklerden alınan neticelerin orijinalitesini göstermek, zamanımıza kadar Avrupa ilim âleminde kabul edilmiş olan nazariyeleri kısa bir şekilde arz etmek.	Lisaniyat	1	3	185-188
Ahmet Caferoğlu	Araştırma- İnceleme	Anadolu etnografya meselelerinden Afyonkarahisar ilinde küme halinde yerleşmiş bulunan Anadolu-Azeri Türklerinin mahalli ağızları hakkında bilgi verilmiştir.	Afyonkarahisar Azerileri	1	1	23-28
Ahmet Caferoğlu	Araştırma- İnceleme	Anadolu ve Azerbaycan çocuk kültüründeki Şamanizm etkisi incelenmiştir.	Anadolu ve Azerbaycan Çocuk Folkloründe Şamanizm Bakiyyesi	1	2	144-149
Ahmet Caferoğlu	Araştırma- İnceleme	Azeri Türklerinin hayatında mühim roller oynayan ve oynamış olan batıl itikatlar hakkında bilgi verilmiştir.	Azeri Türk Hayatında Batıl İtikatlar	1	3	194-206
Ahmet Caferoğlu	Araştırma- İnceleme	Ural-Altay dil grubu hakkındaki bilimsel çalışmalara yer verilmiştir	"Ural-Altay" Dilleri Mektebi ve Türkoloji	2	7	35-44
Alexandre Eckhardt	Araştırma- İnceleme	Truvalıların Türklüğü	La légende de l'origine Troyenne des Turcs (Fransızca)	2	12	332-339
Ali Kami Akyüz	Biyografi	Ölümünün kırkinci yılı dolayısıyla İsmail Safa hakkında bir tezkireye yer verilmiştir.	İsmail Safa	3	13	389-393

Ali Ulvi Elöve	Araştırma-İnceleme	Namık Orkun'un "Kemçik-Cırgak yazıtı" yazıtı tenkit edilmekte, Orhon, Yenisey, Çakul kitabelerindeki harf ve kelimeler karşılaştırılarak analiz yapılmaktadır	Yenisey Kitabeleri Üzerine Bazı Araştırmalar: Yaruk Tigin-Çakul Kitabesi	1	5	358-366
Ali Ulvi Elöve	Araştırma-İnceleme	"Lûgat-ı Çagatayî ve Türki-i Osmanî" kitabının tanıtımı ve analizi yapılmıştır.	"Lûgat-ı Çagatayî ve Türki-i Osmanî" zeyli	2	8	140-144
Atıf Bayındır	Tercüme	R. V. Elmayer'in makalesinin tercümesidir. Sümer devrinde bira yapımı ve tüketimi hakkında bilgiler verilmektedir.	Sümerliler Devrinde Bira ve Bira İmalı	2	7	63-69
Cahide Başol	Araştırma-İnceleme	Ahmet Caferoğlu'nun "Batıl İtikatlar" yazıtı üzerine açılan konuya katkı sunmaktadır.	İstanbul'da Bazı Batıl İtikatlar	2	9	179-185
Cevat Hakkı Tarım	Araştırma-İnceleme	Kırşehir ve çevresindeki yer adları incelenmiştir.	Yer Adları Bakımından Kırşehir	2	11	293-295
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	1	4	263-269
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	1	5	400-403
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	1	6	472-476
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	2	7	70-72
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	2	8	138-139
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	2	9	186-189
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	2	10	256-263
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	2	11	320-325
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	2	12	362-366
Eğinli Sait Paşa	Hatıra	II. Abdülhamit'e en yakın isimlerden mabeyn müşiri Eğinli Sait Paşanın hatıratıdır.	Hatırat	3	13	414
Gıyas Sağer	Biyografi	Osmanlı Ulemasından Mustafa Ahteri Efendinin hayatı ve mezar taşında yazılanlar izah edilmektedir.	Mustafa Ahteri Efendi	2	8	110-112
Hayrullah Efendi	Tiyatro Oyunu	Fransa'da Şatle Tiyatrosunda oynanan oyunlardan Rotomago'nun çevirisidir.	Hamid'in Babası Hayrullah Efendinin Piyesi (Rotomago)	1	2	109-122
Hayrullah Efendi	Araştırma-İnceleme	Encümen-i Daniş Reisi olan (Abdülhak Hamit'in babası) Hayrullah Efendinin Maarif İslahına dair Bab-ı Aliye sunduğu mektubu ve aldığı cevaba ilişkin analizi yer almaktadır.	"Encümen-i Daniş" Reisinin Maarif İslahına Ait Layihası	2	8	102-104
Hayrullah Efendi	Hikaye	Tanzimat döneminde Hayrullah Efendi tarafından kaleme alınmıştır.	Hikaye-i İbrahim Paşa be-İbrahim-i Gülşeni	2	8	77-91
Hoca Naum	Tiyatro Oyunu	Naum Tiyatrosunda oynanmış bir oyunun risalesidir.	Allahın Belası	2	7	6-9

Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Kemçik Irmağının Cırgak mevkiinde bulunan yazıtın transkripsiyonu ve tercümesi yapılmıştır.	Kemçik-Cırgak yazıtı	1	1	29-33
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Anadolu Türk Beyliklerinin Haçlı bayrakları hakkında yazılan makale münasebetiyle Kumanların Arması hakkında yazılmıştır.	Kumanlarda Arma	1	2	142-144
Hüseyin Namık Orkun	Bibliyografya	Yazan: Ahmet Cevat Emre- Türk Dil Kurumu, İstanbul, 1938	Türk Yazısının Menşei (Bibliyografya)	1	2	164-165
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Yenisey havzasında Uyug nehrine akan bölgede yer alan yazıtın transkripsiyonu ve tercümesi	Uyug-Turan Yazıtı	1	3	224-226
Hüseyin Namık Orkun	Bibliyografya	Kitap tanıtımı. Yazan: Osman Engin, İstanbul 1939	Türkiye Maarif Tarihi (Bibliyografya)	1	3	247-248
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Orhan Şaik Gökyay'a ve Dede Korkud eserine eleştiriler	Üçüncü Ders (Orhan Şaik Gökyay'a)	1	4	273-282
Hüseyin Namık Orkun	Eleştiri- Cevap	Abdülkadir İnan'ın Oluş mecmuasında Orhan Şaik Gökyay'ı ve neşri Dede Korkud'u müdafaa etmesi eleştirilmektedir.	Bir İzah	1	5	416
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	İsmail Hami Danişmend'in Osmanlıların aslı hakkında yazdıkları münasebetiyle kaleme alınmıştır. Aynı konuda benzer görüşler ortaya konulmaktadır.	Osmanlıların Aslına Dair	1	5	345-357
Hüseyin Namık Orkun	Bibliyografya	Şükrullah-ı Rumi'nin "Behcet-üt-teravîh adlı eserinin çevirisi Atsız, İstanbul, 1939, tanıtımı	Dokuz Boy Türkler Ve Osmanlı Sultanları Tarihi-Kırşehir Tarihi (Bibliyografya)	1	5	411-412
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Yenisey nehri havzasında bulunan yazıt ve hakkında yapılan neşirler üzerine bir değerlendirme yapılmaktadır.	Yenisey Yazıtları	1	6	438-446
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Ali Ulvi Elöve'nin "Yaruk Tigin-Çakul kitabesi" makalesi eleştiriliyor.	Yaruk Tigin-Çakul Makalesine Ait Bazı Notlar	1	6	470-471
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Eski Türklerde kullanılan armalar hakkında örnekler verilmiş, çifte başı kartal armasının Türkün asırlarca kullandığı milli arması olduğu ifade edilmiştir.	Eski Türklerde Kartal Arması	2	7	29-34
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Beynelmilel Arkeoloji Kongresinde irad edilmek üzere hazırlanmış bir tezdır. Önce tarih bilgisine sahip olmak daha sonra folklor malzemesi toplamak gerekir, demektedir.	Tarih ve Folklor	2	8	105-109
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Barlık nehri çevresinde bulunan dört kitabenin transkripsiyonu, tercümesi ve bazı analizler yer almaktadır.	Barık ve Begre Kitabeleri	2	9	157-161
Hüseyin Namık Orkun	Araştırma-İnceleme	Bizans Kaynaklarında geçen Oğuz tarihi incelenmiştir.	Bizans tarihlerine Göre Oğuzlar	3	14-15	431-437
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Yazılarını okumak zahmetinde bulunanların Türk musikisine az çok vakıf olduklarını kabul etmektedir. Türk musikisinin başka bir milletten gelme sananların ona İranilik, Araplık, Yunanlık, Bizanslılık isnad etmeleri nedeniyle dört guruba ayrıldığını söylemektedir. Tarihi bilgiler ışığında İranlıların bize musiki vermek şöyle dursun bilakis bizden musiki aldığını kabul etmek gerekir, diyor.	Türk Musikisi Kimindir? I, İran Musikisi-1	1	1	57-66

Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Asırlarca süren Türk istilası İran'da her ne taksimatlı olursa olsun eski musiki sistemini yıkıp yok etmiş yerine kendi 24 taksimatlı sistemini koymuştur, diyor.	Türk Musikisi Kimindir? II, İran Musikisi-2	1	2	150-160
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Köşede bucakta Türk tesirinden uzak kalmış bir Arap musikisi veya bundan bir kırıntı bulabilir miyim diye çok emek sarf etmişim, diyor.	Türk Musikisi Kimindir? III, Arap Musikisi-1	1	3	227-236
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	"Araplar tarafından Türk musikisinin bizden nasıl alındığını, âdeta elleri cebimizde iken, kendi gözlerinizle görmek ister misiniz?", diye soruyor.	Türk Musikisi Kimindir? IV Arap Musikisi-2	1	4	316-327
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Arap musikîşinas Abdülaziz Tevfik'ten aktardığına göre: "Kürdi, Bestenigar, Hicazkar, Kürdi makamlarını aldık ve halis Türk makamları olmalarına rağmen bunları tıpkı Türkler gibi taganni ettik."	Türk Musikisi Kimindir? V, Arap Musikisi-3	1	5	383-397
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Musikimizin İsmail Paşa zamanında Mısır'a gidişi onun ilk yolculuğu değildir. Asırlarca evvel Mısır'da musikimiz yerleşmiş; fakat Arapların elinde ve dilinde bozula-bozula, darala-darala, küçüle-küçüle adeta soysuzlaşmıştı, diyor.	Türk Musikisi Kimindir? VI, Arap Musikisi-4	1	6	452-469
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Eski Yunan musikisine ilişkin makam ve perdeler anlatılmaktadır.	Türk Musikisi Kimindir? IX, Eski Yunan Musikisi-3	2	9	162-173
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	İran ve Rap musikisinin nihayet bizim musikimizden ibaret olduğu için Türk musikisini az çok bilenlere karşı teknik izahatlara gerek kalmıyordu diyor. Ancak Eski Yunan musikisinden bahsederken teknik konulara girmesi gerektiğini anlatıyor.	Türk Musikisi Kimindir? VII, Eski Yunan Musikisi-1	2	7	45-59
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Eflatun'a göre Yunan musikisinde tek bir makam vardır o da Doristi'den ibarettir.	Türk Musikisi Kimindir? VIII, Eski Yunan Musikisi-2	2	8	113-125
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Doristi makamı ve duraklarına ilişkin etütler yer alıyor	Türk Musikisi Kimindir? X, Eski Yunan Musikisi-4	2	10	241-255
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Eski Yunan musikisinin mahiyetini gören okuyucular, Türk musikisi ile arasındaki yabancılığı teşhis etmiş olacaktır, diyor.	Türk Musikisi Kimindir? XI, Eski Yunan Musikisi-5	2	11	298-313
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Acemlerden, Araplardan, Yunanlardan musiki almamış olduğumuzu şimdiye kadar yaptığımız tetkikat bize gösterdi. Kala Kala Bizanslılar kalıyor diyor. Çetrefilli olarak söz ettiği Bizans musikisinin mahiyeti hakkında bilgi veriyor.	Türk Musikisi Kimindir? XII, Bizans Musikisi-1	2	12	340-356
Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Bizans musikisine dair İstanbul'daki mütehassısın söylediklerini olduğu gibi aktarmaktadır.	Türk Musikisi Kimindir? XIII Bizans Musikisi-2	3	13	401-413

Hüseyin Sadettin Arel	Araştırma-İnceleme	Bizans müelliflerinden, Bizans nota yazısından, Bizans makam ve usullerinden ve Bizans musiki parçalarından teknik anlamda bahsederek Türk musikisiyle arasındaki fakları anlamak için fikir veriyor. Ben bestekârlardan şu sıfatları isterim diyerek sıralıyor: (1) Doğuştan musikiye istidatlı olmak, (2) En az yüksek tahsilini bitirmiş olmak ve bununla kalmayarak umumi kültürünü geliştirmek (3) Türk Musikisini ve Garp musikisini her ikisinde bestekârlık yapabilecek kadar iyi bilmek, (4) Musikiden başka bir meslekle uğraşmamak	Türk Musikisi Kimindir? XIV Bizans Musikisi-3, Son Söz	3	14-15	445-472
İsmail Habib	Araştırma-İnceleme	"Namık Kemal, üç çeyrek asır önce "Tasvir-i Efkar"da açıktan sade Türkçeyi müdafaa ediyordu. Kendisi neye öyle yazmadı. Çünkü o zaman kimse onu edip diye okumazdı", diyor ve ekliyor "Güzel Türkçe: sana uzun asırlar içinde çetin yollardan dolaşarak kavuştuk. Geç kalışımızı sevgimizin coşkuluğuyla ödüyoruz."	Eski Nesirde Saf Türkçe ve Divan Edebiyatında Nesirsizlik	1	1	34-38
İsmail Hami Danişmend (İ.H.D)	Bibliyografya	Türk Dil Kurumu'nun 1940 yılında neşre başladığı "Türkiye'de halk ağzından söz derleme dergisi" tanıtılmaktadır. Türk dili İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi Avrupa dillerinin hepsinden daha zengindi.	Türk Diline Ait Yeni Bir Abide: Söz Derleme Dergisi (Bibliyografya)	3	14-15	484-487
İsmail Hami Danişmend	Eleştiri-Cevap	"İlmi, edebi ve içtimai" olarak bilinen bir mecmuada çıkan "Türklük Mecmuasında bir yazı" başlıklı tenkitte yer an iddialara cevap veriyor. "Eski Şark ve yeni Garp telakkilerine göre ırk nedir" başlıklı makale hakkında.	Bir Zihniyet Hastalığı	1	4	283-295
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	İrki şöyle tanımlıyor: İrk, antropolojik ve zoolojik bir mevhumdur; fakat milliyet yani tali ırk mevhumunda aranan ilk şey vatan yani coğrafi müessir alandır. Çünkü herhangi bir cemaate irki şahsiyetinin yanında milli bir şahsiyette verip onu bir milliyet haline getiren ilk amil, tabiat yani muayyen bir memlekettir. En kuvvetli milletler, orki şahsiyetle milli şahsiyeti cem eden cemiyetlerdir.	Eski Şark ve Yeni Garp Telakkilerine Göre: İrk Nedir?	1	1	39-57
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeye tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi I,	1	1	70-80
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeye tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi II,	1	2	161-163

İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Mısır Kölemen devrinde Cemaliddün ebu-Mohammed Abdullah-it-Türki'nin yazdığı, "Kitab-u Bulgat-il Muştak fi Luğat-it Türk-i ve-l-Kıfca" (Kaşgarlı Mahmut'un eseri gibi daha çok küçük ölçekli bir Türkçe Lügati denebilir) Zajaczkowski "Manuel arabe de la langue des Turcs et des Kiptchs" Varşova-1938 (Arapça-Türkçe Lügat)	Bulğat-ül-Muştak (Bibliyografya)	1	2	165-168
İsmail Hami Danişmend	Biyografi	Vani Mehmed Efendi'nin hayatı, düşünceleri ve çalışmaları anlatılmaktadır.	Arap ve Türk Kültürlerinin Mücadele Tarihinden: XVII nci Asırda Bir Türk Irkçısı	1	2	122-142
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu yazı 1937 Beyoğlu Halk evinde irad edilmiş bir konferansın genişletilmiş halidir. Osman Gazi'nin babası Ertuğrul isminde bir gemici ve bilhassa bir korsandır. Ertuğrulun babasının kim olduğu neçhuldür, Süleymanş ibni Kayaalp ibni Kızılboğa nesebi uydurmazdır. Osman'ın kendisi de denizcidir. Osmanlı karada değil denizde doğmuştur.	Osmanlıların Aslı Meselesi: I, Osman Gazi'nin Nesev ve Hüviyeti	1	3	207-223
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Osmanoğullarına isnad edilen Arap,Acem, Rum, Moğolluk ve Tatarlık iddialama ilişkin açıklamalar yer almaktadır.	Osmanlıların Aslı Meselesi: II, Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler	1	5	367-382
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeyle tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi III,	1	3	244-246
İsmail Hami Danişmend	Eleştiri-Cevap	Osman Gazinin nesev ve hüviyeti başlıklı makaleye, 22 Temmuz 1939 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde Feridun Nafiz'in "Fatih'n nesebi" ismiyle yazdığı eleştireye ilişkin cevaplar vardır.	Yanlış Çıkaranların Yanlışları	1	5	413-415
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Osman Gazi'ye izafe edilen "Rumluk" isnadına ilişkin açıklamalar yer almaktadır.	Osmanlıların Aslı Meselesi: III, Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler	1	6	425-437
İsmail Hami Danişmend	Eleştiri-Cevap	Yeni Türk Mecmuasının Ağustos 1939 tarihli ve 80 numaralı nüshası 330-336'ncı sayfalarında "Tahlil ve Tenkit: Osman Gazinin nesev ve hüviyeti" (Adnan Erzi) isimli makalede yapılan tenkide cevaptır.	"Osman Gazi'nin Nesev Ve Hüviyeti" Hakkındaki Tenkide Cevap	1	6	477-489
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeyle tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi IV,	1	5	407-410
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeyle tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi V,	1	6	490

İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeye tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi	2	9	190-192
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeye tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi	2	10	264-267
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Bu Vakayiname Anadolu Türk tarihinin ilk devirlerine ait kaynakların belki en mühimidir, diyor. Eserin Anadolu Türklüğüne dair kısımları verilerek mukayeseli bir tercümeye tutulmuştur.	Süryani Mikail Vakayinamesi	2	12	369-372
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Osmanoğullarına isnad edilen Arap, Acem, Rum, Moğolluk ve Tatarlık iddialarına ilişkin açıklamalar yer almaktadır. Osmanoğulları halis Türk'tür.	Osman Oğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler, IV	2	7	10-19
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Hayrullah Efendinin kaleme aldığı "Hikaye-i İbrahim Paşa be-İbrahim-i Gülşeni'nin yazılma sürecine ilişkin bilgiler veriyor.	Türk Tiyatrosunun İlk Piyesi	2	8	73-76
İsmail Hami Danişmend	Eleştiri	Türklüğü Avrupa'nın ve dünyanın nazarında aşağı görülen sarı Mongoloid mevkiden çıkarmak ve beyaz ırktan olduğumuzu göstermek için kültür faaliyetlerinin yapılması, dünya kültür ve medeniyet tarihinde Türkün oynadığı rolün anlatılması talebi yer alıyor.	Maarif Vekiline Açık Mektup	2	9	145-152
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Ki-en-gin ismini Sümer ülkesi, Sümer şeklini de millet olarak kullanmak gerektiğine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.	Sümerlilerin İsmi	2	9	193-207
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Sümer milliyetinin Orta-Asya'dan gelmiş muhtelif Türk dalgalarının halitası (bileşimi) olduğuna ilişkin açıklamalar yer almaktadır.	Sümerlilerin Irkı	2	10	209-222
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Yazar Bursa'da gördüğü Bursacılığı açıklamaktadır.	Bursalıların Bursacılığı	2	10	229-240
İsmail Hami Danişmend	Bibliyografya	Dr. Sadi Irmak'ın Tıp Dünyası neşriyatı no 11-115, İstanbul 1937 sayılı makalesi tanıtılmaktadır.	Anadolu Yörüklerinin Kan Gruplarına Dair Araştırmalar (Bibliyografya)	2	10	268-272
İsmail Hami Danişmend	Biyografi	İsmail Saib Efendinin hayatına ilişkin bilgiler yer almaktadır.	İsmail Saib Efendi	2	12	327-331
İsmail Hami Danişmend	Biyografi	Abdülhak Hamid'in hayatına ilişkin bilgiler yer almaktadır.	Abdülhak Hamid'e Ait Hatıralar	3	13	375-384
İsmail Hami Danişmend	Araştırma-İnceleme	Ali Süha Delibaş'ın Moliere tercüme serisi izah edilmektedir.	Mühim Bir Tercüme	3	14-15	423-430
J.H Mordtman	Araştırma-İnceleme	J.H Mordtman'ın İslam Ansiklopedisinde yer alan "Danişmendîyye maddesi aynen tercüme ve neşredilmiştir	Melik Gazi Türbesi	2	12	357-361
Jean Deny	Araştırma-İnceleme	"Takriben üç çeyrek asırdır Türk edebiyatı bizim edebiyatın tesiri altında bulunmakla beraber, ilk önce bizim edebiyatımız Türkiye'nin tesiri altında kalmıştır." diyor.	Fransa ile Türkiye Arasında Edebi Mübadeleler	2	9	153-156

M. Şakir Ülkütaşır	Eleştiri- Bibliyografya	Dede Korkud'un Orhan Şaik Gökyay neşri üzerine tenkidi vardır. Hatalı kelimeler kullandığından bahisle Anadolu lehçeleri ve lügatına bakması gerekirdi, diyor	Dede Korkud'un Orhan Şaik Gökyay Neşri Üzerine Tenkidi Notlar (Bibliyografya), I,	1	4	330-336
M. Şakir Ülkütaşır	Eleştiri- Bibliyografya	Dede Korkud'un Orhan Şaik Gökyay neşri üzerine tenkidi vardır. Hatalı kelimeler kullandığından bahsediyor.	Dede Korkud'un Orhan Şaik Gökyay Neşri Üzerine Tenkidi Notlar (Bibliyografya), II,	1	6	491-496
Mahmut Ragıp Kösemihal	Eleştiri	Nazan Danişmend'in Haçlı Türk Bayrakları makalesine cevap mahiyetindedir.	Anketimize Cevap: Haçlı Türk Bayrakları Meselesi	1	3	237-240
Naci Kum	Biyografi	Bursalı Ünlü bir pehlivan olan Demircili Softa Oğlu Mehmet Pehlivanın hayatı anlatılmaktadır.	Demircili Softa Oğlu Mehmet Pehlivan	2	11	282-285
Naci Kum	Araştırma- İnceleme	Yazar Bursa Muradiye inceleme yaparken rastladığı bir mezar taşının tercümesini yapmakta ve Alanya beyi Savcı bey oğlu Lütfi hakkında bilgiler vermektedir.	Alanya Beyi Savcı Bey Oğlu Lütfi Beyin Mezartaşı	3	14-15	438-440
Nazan Danişmend	Araştırma- İnceleme	1305 yılında İspanyada doğan bir papaz İspanya'dan Çin'e kadar tüm dünyayı gezer, bir seyahatname yazar. Bu seyahatnamede bayraktan başka bir şeyden söz etmez. Gittiği her yerde bayrakları renkleriyle birlikte tespit ediyor. Bunları ilk defa 1877'de Don Marcos Jimenes de la Espada isimli bir İspanyol müellif "Libro del Conscimiento" adıyla kitap olarak yayınlıyor. Daha sonra İngiliz Sir Clements Markham bu kitabı İngilizceye çevirip "Book of the Knowledge" ismiyle Londra'da bastırıyor (1912) Nazan Danişmend'in kaynak olarak kullandığı bu kitaptır.	XIV üncü Asra Ait Bir İspanyol Vesikasına Göre: Anadolu Türk Beyliklerinin Haçlı Bayrakları	1	1	12-22
Nazan Danişmend	Biyografi	Abdülhak Hamit'in ölümünün üçüncü yılı dolayısıyla kaleme alınmıştır. Hamit'in aile bilgileri, aile bireylerinin fotoğrafları ile şiirleri ve mektupları yer alıyor.	Bir Zeybek Ailesinin İrsiyet Tarihinden: Abdülhak Hamit'de Şiir Atavizmi	1	2	81-98
Nazan Danişmend	Araştırma- İnceleme	Nazan Danişmend'e göre Bir zamanlar Türkün kahramanlığı maddeten, güzelliği de manen yeryüzüne hakimdi: Eski Türklerin dünyayı istilası demek, güzellerin çirkinlere, güzelliğin çirkinliğe hakimiyeti demektir. Türklerin vesikalarla ispat edilen güzelliğine ilişkin bir konferansın metnidir.	Tarih ve Edebiyatta: Türk Güzelliği	1	3	169-184
Nazan Danişmend	Biyografi	Nazan Danişmend dedesi olan 2. Abdülhamit Dönemi mabeyn müşiri ve bahriye nazırı Eğinli Sait Paşanın hayatını kaleme almış, fotoğraflarına yer vermiştir.	Türk Demokrasi Tarihinin Unutulmuş Simalarından: Eğinli Sait Paşa	1	4	249-261
Nazan Danişmend	Araştırma- İnceleme	Eğinli Sait Paşa Hatıratıyla ilgili Maarif Müştesarı Sayın Bay İhsan'dan bir fıkra nakledilmektedir.	Abdülhamid'in "Cemi'iyyet-i Ebebiyye"si	1	5	398-399
Nazan Danişmend	Araştırma- İnceleme	Abdülhak Hamid şiiri hakkında değerlendirmeler yer almaktadır.	Şiirle Nesir Arasında Üçüncü Bir İfade Nev'i: "Nesr-i Mukaffa"	3	13	385-388
Nazım Yücelt	Araştırma- İnceleme	Bursa'nın tarihi hakkında bilgiler verilmektedir.	Tarihte Bursa	2	11	273-276

Nureddin Ardiç	Araştırma-İnceleme	Tarih muallimlerinden Nureddin Ardiç Harput'a giderek oranın tetkik olunmamış kitabeleri üzerinde çalışmıştır. Arap baba Mescidinde bulunan kitabenin mukayeseli tercümesi yapılmaktadır.	Harput'da Selçukilerin Son Devirlerine Ait Bir Kitabe	1	6	447-451
Osman Nuri Sumer	Eleştiri	Nazan Danişmend'in Haçlı Türk Bayrakları makalesine cevap mahiyetindedir.	"Anadolu Türk Beyliklerinin Haçlı Bayrakları" Hakkında	1	5	404-406
Osman Turan	Araştırma-İnceleme	Türk ruh birliğinin sağlanması için müşterek dili parçalamaya yönelik bir sürü kabile lehçeleri ve mahalli alfabelerle karşı İsmail Gaspıralımın "dilde, fikirde, işte birlik" umdesini kabul etmek gerekir. Türk ruhu için Türkçeden başka bir nahvi (söz dizimi) düşünmemek gerekir.	Dil İnkılabına Nahiv De Karıştırılabilir Mi?	1	6	296-315
Osman Turan	Araştırma-İnceleme	Dede Korkut hikayelerinin en bilinenlerinden Bey Böyrek 'in ispir rivayetine yer verilmiştir.	Bey Böyrek Hikayesinin Yeni Rivayetleri, I.	2	8	126-137
Osman Turan	Araştırma-İnceleme	Dede Korkut hikayelerinin en bilinenlerinden Bey Böyrek 'in ispir rivayetine yer verilmiştir.	Bey Böyrek Hikayesinin Yeni Rivayetleri, II.	2	9	174-178
Paul Achard	Araştırma-İnceleme	Türk tarihine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Makale Türkçeye çevrilmiştir. Siyasetle ilgili bölümlerinin çıkarıldığı ifade edilmiştir.	Türkiye	2	10	226-228
Peyami Safa	Eleştiri	Hilmi Ziya Ülken'in İnsan mecmuasında yayımlanan Türk Milliyetçiliği hakkındaki bir makalesi eleştirilmektedir.	Türk Milliyetçiliği ve Felsefe Sistemleri	1	4	270-272
Raşit Saffet Atabinen	Araştırma-İnceleme	İskandinav tarihi içerisinde Türk-Fin kültürüne ilişkin çeşitli argümanlar sunulmaktadır.	İsveç ve Norveçte Türk-Fin Kamı İzleri	3	13	394-400
Refik Ahmet Sevengil	Biyografi	Saray mızıkası mensupları askeri rütbe sahibidir. Tiyatrocu Halil'de burada kolağası rütbesine kadar yükselmiş biridir. (1863-1938)	En Eski Türk Aktörlerden Kolağası Halil	1	1	67-70
Refik Ahmet Sevengil	Araştırma-İnceleme	Şeytan Rober, Cezalda, Polyoto, Lüsi de Lamermur ve HocavNaum'un opera oyunları ile ilgili bilgi veriliyor	İstanbul'da Oynanmış ve Basılmış Operalar	2	7	1-5
Refik Ahmet Sevengil	Biyografi	İstanbul'a turneler tertip eden heyetler içinde yer alan Madam Ristori hakkında bilgiler veriliyor.	XIX Uncu Asırda İstanbul'da Bir İtalyan Artisti	2	8	99-101
Rıza Ruşen Yücer	Araştırma-İnceleme	16'ncı asrın sonlarından itibaren tutulan sicillerin önemini belirten bir yazıdır.	Bursa ve Mahkeme Sicilleri	2	9	279-281
Rıza Yalçın	Araştırma-İnceleme	Adana Müzesinde Ramazanoğlu Kütüphanesinin 2745 numarasında kayıtlı Türkçe bir şecere kitabı anlatılmaktadır.	El Yazması: 215 Yaşında Bir Kitap, Güzel Bir Türk Şeceresi	2	11	286-292
Sadettin Nüzhet Ergun	Eleştiri	H.Sadettin Aral'ın Türk musikisi kimindir? Başlıklı makale sersisine dair değerlendirmeler içermektedir.	Türk Musikisi Tarihine Dair Notlar	3	14-15	473-483
Selim Nüzhet Gerçek	Araştırma-İnceleme	İstanbul Halkevinde verilmiş bir konferanstr. Karagöz oyunu hakkındadır.	"Hayalin" Hakikati	2	8	92-98
Stilyanos Stasinopulos	Araştırma-İnceleme	1939 Erzincan deprem üzerine deprem bölgeleri ve hareketleri üzerine bilgiler verilmektedir.	Anadolu Zelzeleleri, I.	2	11	314-316

Stilyanos Stasinopulos	Araştırma-İnceleme	1939 Erzincan deprem üzerine deprem bölgeleri ve hareketleri üzerine bilgiler verilmektedir.	Anadolu Zلزeler, II.	3	14-15	441-444
Şükufe Nihal Başar	Biyografi	Ahmet Ağaoğlu'nun vefatı münasebetiyle kaleme alınmıştır. Üstadın masasında açık kalın kitaplar Türklük için hazırladığı ikinci etüdüün kaynaklarıymış.	Ahmet Ağaoğlu	1	3	189-193
TÜRKLÜK	Editoryal	Mahmut Rağıp Kösemihal'in Nazan Danişmed'in Haçlı Türk Bayrakları Meselesine yaptığı eleştirilere cevap mahiyetindedir.	Cevabın Cevabı	1	3	240-243
TÜRKLÜK	Editoryal	11'inci sayının takdimi mahiyetindedir.	Tanzimat'ın Yüzüncü Yıl Dönümü	1	4	249
TÜRKLÜK	Editoryal	Eğimli Sait Paşa Hatıratının takdimi mahiyetindedir.	İlk Meşrutiyet Devrinin En Mühim Vesikası: Eğimli Sait Paşa Hatıratı	1	4	262
TÜRKLÜK	Editoryal	Mahmut Rağıp Kösemihal'in Nazan Danişmed'in Haçlı Türk Bayrakları Meselesine yaptığı eleştirilere cevap mahiyetinde yazılan editoryal yazıya ilave açıklama mahiyetindedir.	Tavzihin Tavzihi	1	4	328-329
TÜRKLÜK	Editoryal	26 Ağustos 1071 Malazgirt Zaferinden bahsederek Oğuz Türklerinin en büyük bayramı olarak kutlamaktadır.	Türkiye Devletinin 868 inci Yıl Dönümü	1	5	337
TÜRKLÜK	Editoryal	Derginin başmuharriri(başyazarı) İsmail Hami Danişmend tarafından kaleme alındığı düşünülmektedir. Derginin Türklük, Türkçülük meselelerine bakış açısını millet ve milliyet kavramları üzerinden açıklamaktadır. Derginin milliyetçi kültür mecmuası sıfatıyla yayın hayatında olacağı anlatılmaktadır	Mesleğimiz	1	1	1-4
TÜRKLÜK	Editoryal	"Gazup Bir Şair" isimli Abdülhak Hamid şirinden önce verilmiştir.	Abdülhak Hamid'in Nesep Şeceresi	1	2	99
TÜRKLÜK	Editoryal	Eski Türklerde matem rengi, mobilyacılık, Saatte 10 kelimedenden fazla konuşması yasak olan askerler, kadınlarda boynuz takma âdeti gibi unsurlar küçük pasajlar halinde aktarılmıştır.	Eski Türk Kültürünün Unutulmuş Noktaları	2	7	60-62
TÜRKLÜK	Editoryal	Yusuf Ziya Demircinin Anadolu Köylerinin Türküleri, Bürhaneddin Matbaası, İstanbul, 1938 kitabının tanıtımıdır.	Anadolu Köylerinin Türküleri (Bibliyografya)	2	9	208
TÜRKLÜK	Editoryal	Zeki Ömer Defne'nin Bu Memleket Böyle Ağlar isimli şirinin takdimi mahiyetindedir.	Türk Edebiyat Tarihinin Unutmıyacağı Bir Şiir	2	11	296
TÜRKLÜK	Editoryal	J.H Mordtman'm İslam Ansiklopedisinde yer alan "Danişmendiyiye maddesi aynen tercüme ve neşredilmiştir. Takdimi mahiyetindedir.	Melik Gazi Türbesi	2	12	357
TÜRKLÜK	Editoryal	Ali Kami Akyüz'ün kardeşi hakkında yazdığı yazıya takdim mahiyetindedir.	Ölümünün Kırkinci Yıldönümü Münasebetiyle: İsmail Safa	3	13	389

V.Y. Muçooğlu	Tercüme	Nikoforos Vriyennios vakayinamesinin Türkler hakkındaki bölümleri yayınlanmaktadır. Vriyennios 1062 doğumludur.	Vriyennios Vakayinamesi	2	11	317-319
V.Y. Muçooğlu	Tercüme	Nikoforos Vriyennios vakayinamesinin Türkler hakkındaki bölümleri yayınlanmaktadır. Vriyennios 1062 doğumludur.	Vriyennios Vakayinamesi	2	12	367-368
V.Y. Muçooğlu	Tercüme	Nikoforos Vriyennios vakayinamesinin Türkler hakkındaki bölümleri yayınlanmaktadır. Vriyennios 1062 doğumludur.	Vriyennios Vakayinamesi	3	13	415-417
Yusuf Ziya Demirci	Araştırma-İnceleme	Yörüklerin hayatı ve kültürüyle ilgili bilgiler yer alıyor. 95 yaşındaki bir yörüğün fotoğrafı var.	Yörükler	2	10	223-225
Zeki Ömer Defne	Şiir	Güncel şiir (normalde tarihi olmayan şiirleri yayınlamıyorlar)	Bu Memleket Böyle Ağlar (Şiir)	2	11	296-297

Türklük Mecmuasındaki Örnek Metinler Üzerine Değerlendirmeler

“Milliyetçi Kültür Mecmuası” olması hasebiyle dergide yer alan konuların neredeyse tamamı Türk kültürünü oluşturan unsurlarla doğrudan ilgili hususlardan müteşekkildir. Daha ilk sayısında ünlü Türkologlardan A.Zayonçovski'nin “Marzuban-nâme”²⁰ başlığını taşıyan Anadolu Türk edebiyatının on dördüncü yüzyılda yazılmış eski bir belgesine istinat ettiği yazısını yayınlamıştır. “Acemce bir masal mecmuasının eski Anadolu lehçesine yapılmış ilk tercümesi” olan bu eserle on dördüncü asır Anadolu Türk saraylarının kültürel durumu ve faaliyetleri hakkında malumat verilmektedir.

Derginin ilginç ve önemli iddiaları muhteva yazılarından biri hiç şüphesiz Nazan Danişmend imzasını taşıyan Anadolu Türk beyliklerine ait bayraklardaki haçlarla ilgili makaledir. Bilindiği üzere tarihten beri Türklerde bayrak, arma ve damgaya özel önem atfedilmiştir. Çin, Fars ve Türk kaynaklarında da bu durum anlaşılmaktadır. Hükümdarlık alametleri arasında sayılan diğer unsurlarla birlikte bayrağın da özel bir hususiyet taşıdığı bilinmektedir. Bununla birlikte Anadolu'nun Türk-İslamlaşması sürecinde özellikle de Anadolu Türk beylikleri döneminde Türk bayrakları ile ilgili kesin ve net bilgilerin bulunmadığını belirten Nazan Danişmend, makalesinde bir İspanyol vesikasına dayanarak bu dönemin bayrakları ile ilgili ilginç bazı bilgileri paylaşmıştır. 1305'te doğan bir papaz, İspanya'dan kalkıp Çin'e kadar bütün coğrafyayı dolaşarak yazdığı seyahatnamede gittiği memleketlerde gördüğü bütün bayrakları, renkleri ve şekilleriyle tespit etmiştir. İspanya'da bu eserden yalnızca üç nüsha kalmış ve bunları 1877'de Don Marcos Jiménes de la Espada isimli bir İspanyol müellif karşılaştırarak neşretmiştir. Bu eser Sir Clements Markham tarafından “Book of the Knowledge” ismiyle İngilizceye tercüme edilerek Londra'da basılmıştır. Makaleye mehaz olarak ele alınan tercüme de budur. Her ne kadar papazın bu eseri kaleme alırken bizzat seyahat etmeden kaleme aldığına dair iddialar bulunsa da eserde gözle görülmeden anlatılmasına imkan olmayan birçok hususun bulunduğu anlaşılmaktadır. 14. yüzyılın ilk yarısına ait bu eserde Anadolu'da yer alan Türk Beyliklerinin bayraklarındaki haç sembolleri ayrıntılı olarak izah edilmiştir. Seyyah papazın gördüğü yerlerdeki bayrakları renkli bir şekilde göstererek açıkladığı eserinde Tekeoğulları, Osmanoğulları, Karamanoğulları ve Eretna Beyliklerine ait bayraklardaki haç işaretlerine dikkat çekilmiştir. Nazan Danişmend'e göre Müslüman-Türk bayraklarında haç şekilleri bulunmasının dört ihtimale dayanabileceği değerlendirilmiştir: “1. Komşu Hristiyan bayraklarının taklit ve tesiri, 2. Hristiyan kültürünün alametleri ile etraftaki ecnebi ve bilhassa Bizans Hristiyanları üzerinde cazip tesir icrası, 3. Anadolu Türk Beyliklerinde Hristiyan tebaa bulunduğu için laik bir zihniyet tesiri, 4. Bu saliplerin dinî olmayıp tamamıyla milli işaretler olmak ihtimali”. Danişmend, dördüncü ihtimali daha kuvvetli görerek buna delil olarak da Kaşgarlı Mahmud'un Divanında Eymür boyunun damgasının da bir salip şeklinde tespit edilmiş olmasını göstermektedir. “Manası her ne olursa olsun, herhalde biz salibi Türk âleminde

20 A.Zayonçovski, “Anadolu Türk Edebiyatının XIVüncü Asra Ait Mühim Bir Vesikası: Marzuban-Nâme”, *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939, s. 5-12

Müslümanlıktan evvel olduğu gibi sonra da buluyoruz” diyen yazar, bütün bu delillere göre bir tahminde bulunduğunu vurgulamıştır.²¹ Bu yazıdan mühlhem Nazan Danişmend’e ithaf edilerek Hüseyin Namık Orkun tarafından Türklerdeki armalar ve kartal arması üzerinde değerlendirmelerin yapıldığı bir makale neşredilmiştir. Osmanlı armasının yabancı bir şirketten alındığı ve devlete mâl edilmeye çalışıldığı, Türkiye Cumhuriyeti’nin Selçuklu gibi arma meselesine ehemmiyet verdiğinin belirtildiği makalede Selçuklu armasındaki çift başlı kartala dikkat çekilmiştir.²²

Türklük Mecmuasında İsmail Hami Danişmend’in ırk meselelerine dair tespit ve değerlendirmeleri de önemli yer tutmaktadır. Tarihin en eski devirlerinden beri insanları meşgul eden ırkın tayini ve insanlığın muayyen bir takım gruplara ayrılması meselelerini farklı ilimler zaviyesinden ele alan Danişmend, ırkları çeşitli özelliklerine göre tasnif ederek izah etmiştir. Ona göre “*İrk mefhumunda vatan birliği şartı yoktur; ırk, antropolojik ve zoolojik bir mefhumdur; fakat milliyeti yani tâlî ırk mefhumunda ilk aranulan şey vatan yani coğrafi müessir esasıdır. Çünkü herhangi bir cemaate ırkî şahsiyetinin yanında millî bir şahsiyet de verip onu bir milliyet haline getiren ilk âmil tabiat, yani muayyen bir memlekettir. Bu âmil o kadar kuvvetlidir ki Fransız kavmi gibi muhtelif ırklardan mürekkep bir halitaya bile nihayet millî bir şahsiyet vermiştir. Fakat hiç şüphesiz ki en kuvvetli milletler, ırkî şahsiyetle millî şahsiyeti cemedan cemiyetlerdir.*”²³ Nazan Danişmend’in bu makalesine yönelik olarak Mahmut Ragıp Kösemihal, yine Türklük dergisinde cevap mahiyetinde bir yazı neşretmiştir. Makalede Müslüman Selçuklulardan önce Bizans idaresindeki Anadolu ve İstanbul’a bazı “Ortodoks Türkler”in geldiği ve bunların hem kültür birliği sayesinde Selçuklu hakimiyetini kolaylaştırdığı hem de onların İslam’a geçişte uysallık göstereceği iddia edilmiştir. “*Hıristiyan Türklerin bu akide farklarını Mikail, Yakup gibi isimlerle İslam Türklerden gizleyebilmiş, gizli ayinlere çekilmiş olmaları bile mümkündür. Bahsedilen haçlı bayrakları bu devrin son hatıraları*” olarak değerlendirilmiştir.²⁴ Kösemihal’in bu cevabî yazısına Türklük dergisi de 15 maddeden müteşekkil bir yazıyla cevap vermiştir. Bu yazıda Selçuklulardan önce “Ortodoks Türkler”in Anadolu’ya iltica ettiğinin delilleri tenkit edilmiş ve Müslümanlık döneminde de “gizli din” taşımış gibi gösterilmesinin dayanaksız olduğuna değinilmiştir.²⁵

Cumhuriyet döneminin önemli yazım usullerinden biri olan bunun gibi cevabî yazılar ve tenkitlere, Türklük’ün çeşitli sayılarında yer verilmiştir. Hüseyin Namık Orkun, bir cevabî yazısında o günlerde genç bir yazar olan Orhan Şaik Gökyay’ı Ülkü Mecmuasındaki eleştiri yazısına yönelik alaylı ve küçümseyici bir dille uzun uzun eleştirmiştir.²⁶ Hüseyin Namık Orkun gibi M.Şakir Ülkütaşır da Dede Korkud’un naşiri olan Gökyay’ı bu eseriyle ilgili olarak özellikle de yazım hatalarına dikkat çeken eleştiri yazıları kaleme almıştır.²⁷ Orkun, Oluş mecmuasında Abdülkadir İnan’ın da konuya müdahil olmasıyla birlikte İnan’a hitaben Gökyay’ı eleştiren kısa bir yazı daha kaleme almıştır.²⁸ Benzer şekilde İsmail Hami Danişmend de ırk ve Türklerin kökeni hakkındaki makale ve kitabıyla ilgili 6 sayfalık bir eleştiri yazısı kaleme alan genç yazarı “küçük münekkiddim” hitaplarıyla küçümseyici bir tarzdaki yazı ile eleştiren cevabî bir yazı yazmıştır.²⁹

-
- 21 Nazan Danimend, “On Dördüncü Asra Ait Bir İspanyol Vesikasına Göre: Anadolu Türk Beyliklerinin Haçlı Bayrakları”, *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939, s. 12-22
- 22 Hüseyin Namık Orkun, “Eski Türklerde Kartal Arması”, *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939, s.29-34
- 23 İsmail Hami Danişmend, “Eski Şark ve Yeni Garp Telâkkilerine Göre İrk Nedir?”, *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939, s. 39-57
- 24 Mahmut Ragıp Kösemihal, “Haçlı Türk Bayrakları Meselesi”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s. 237-240
- 25 Türklük, “Cevabın Cevabı”, *Türklük*, C.1, S.3,1 Haziran 1939, s. 240-242
- 26 Hüseyin Namık Orkun, “Üçüncü Ders”, *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939, s.273-282
- 27 M. Şakir Ülkütaşır, “Dede Korkud’un O.Şaik Gökyay Neşri Üzerine Tenkidî Notlar”, *Türklük*, C.1, S. 4, 1 Temmuz 1939, s. 330-336; M. Şakir Ülkütaşır, “Dede Korkud’un Orhan Şaik Gökyay Neşri Üzerine Tenkidî Notlar II”, *Türklük*, C.1, S. 6, 1 Eylül 1939, s. 491-496
- 28 Hüseyin Namık Orkun, “Bir İzah”, *Türklük*, C.1, S.5, Ağustos 1939, s.416
- 29 İsmail Hami Danişmend, “Bir Zihniye Hastalığı”, *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939, s. 283-295

Derginin ilk sayısından son sayısına kadar devam eden yazılardan biri Hüseyin Sadettin Arel imzasını taşıyan “Türk Musikisi Kimindir?” başlıklı makale dizisidir. Türk musikisini diğer kültürlerin musikileri ile karşılaştırılarak hazırlanan makalede önemli bilgiler verilmiştir. Delillerini sunarak İran ve Bizans musikilerindeki Türk etkisi üzerine değerlendirmelerde bulunan Arel, Türk hâkimiyetinde bulunan coğrafyalarda yerli musikilerin Türk etkisi ile şekillendiğini misalleriyle ortaya koymuş ve Türk musikisinin başka bir millettten geldiği iddialarına cevap vermiştir.³⁰ Türk idaresi dönemi “*her ne taksimatlı olursa olsun eski musiki sistemini yıkıp yok etmiş ve yerine kendi 24 taksimatlı sistemini koymuştur. Bugün İran’daki musiki işte bu yirmi dört taksimatlı Türk musikisidir.*”³¹ İran musikisinden herhangi ciddi bir etkinin olmadığını belirten Arel, Arap musikisinin de Türk musikisine ciddi bir etkisi ve katkısı olmadığını belirtmiştir.³² Hatta Arap musikisinin makamları, usulleri, sazları ve ıstılahları gibi oldukça fazla unsuru Türk musikisinden aldığına değinmiştir.³³ Bununla birlikte Türk musikisi hakkında yabancı muharrirlerin görüşlerine değinen ve bu görüşlerdeki tutarsızlıkları dile getiren Danişmend, Fransız müsteşrik Jules Rounet’nin düşüncelerini incelemiştir. Rounet’nin Türk, Arap, Acem, Ermeni ve Yahudi gibi birçok milletin ortak musiki kullandığı fikrini kısmen doğru bulurken “*bu müsterek musikiye ilk sahip olan be onu böyle memleket memleket dolaştırıp önüne gelene dağıtan millet hangisidir?*” sorusunu sorarak Türk musikisine dikkati çekmiştir.³⁴ Makale dizisinde okuyucu mektuplarına da değinen Arel, Arap musikisi ve Mısır’daki musiki kültürünün Türk kaynakları hakkında bilgiler vermiştir.³⁵ Buraya kadar İranlılardan veya Araplardan Türklere musiki geçip geçmediğini izah eden Arel, bundan sonraki makalesinde eski Yunan musikisini ele alarak bunun Türk musikisinden de Batı musikisinden de fazlaca farklılığı olduğundan bahsetmiştir.³⁶ Makamlarını da inceledikten sonra Yunan musikisinden Türk musikisine herhangi bir alıntı yapıp yapılmadığını değerlendirmiştir. Delillendirerek ortaya koyduğu düşüncelerinde Türk musikisi ile Yunan musikisi arasındaki yabancılığın okuyucuların dahi anlayabilecek teknik bilgiye sahip olduğunu ifade etmiştir.³⁷ Acemlerden, Araplardan ve Yunanlardan musiki almamış olduğumuzu yaptığı tetkiklerle izah eden Hüseyin Sadettin Arel, Bizans musikisini ele alarak Türk musikisinin kaynağı hakkında bilgilendirmeye devam etmiştir.³⁸ Konuyla ilgili yazdığı son makalesinde yine Bizans musikisi hakkında genişçe bilgi verdikten sonra karşılaştırmalar yapmıştır. Bu arada “*millî musikimizin resmen konservatuarlara kabul edip mümkün olduğu kadar çok ve mümkün olduğu kadar çabuk bestekârlar yetiştirilmesi*” gerektiği üzerinde durarak makale dizisini şu ifadelerle sonlandırmıştır: “*Müstakbel bestekârlarımızdan umduğum hizmetlerin en küçüğü, bugün majörde de minörde de diğer makamlarımızda da hep inilti taklidi haline gelmiş olan yeni üslubumuzu ağlayıp ağlamaktan halas edecek bir reçete bulmaktır dersem inanınız.*”³⁹ Hüseyin Sadettin Arel’in yazı dizisi doğu ve batı musikisi arasında sıkışmış Türk musikisi anlayışlarına yönelik dönemin Türk Tarih Tezi’ne benzer bir yaklaşımla “Türk Musikisi Tezi” ortaya koyma gayreti ve girişimi

-
- 30 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? I” *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939, s. 57-66
- 31 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? II” *Türklük*, C.1, S.2, 1 Mayıs 1939, s. 160
- 32 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? III” *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s. 227-236
- 33 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? IV” *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939, s. 316-327
- 34 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? V” *Türklük*, C.1, S.5, Ağustos 1939, s. 383-397
- 35 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? VI” *Türklük*, C.1, S.6, 1 Eylül 1939, s. 452-469
- 36 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? VII” *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939, s. 45-59
- 37 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? VIII” *Türklük*, C.2, S.8, İkinciteşrin (Kasım) 1939, s. 113-125; Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? IX” *Türklük*, C.2, S.9, Birincikanun (Aralık) 1939, s. 162-173; Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? X” *Türklük*, C.2, S.10, İkincikanun (Ocak) 1940, s. 241-255; Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? XI” *Türklük*, C.2, S.11, 1 Şubat 1940, s. 298-313
- 38 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? XII” *Türklük*, C.2, S.12, 31 Mart 1940, s. 340-356; Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? XIII” *Türklük*, C.3, S.13, 30 Nisan 1940, s. 401-413
- 39 Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Musikisi Kimindir? XIV” *Türklük*, C.3, S.14-15, İkinciteşrin (Kasım) 1940, s. 445-472

biçiminde değerlendirilebilir.

Derginin ilginç yazılarından biri de İsmail Hami Danişmend imzalı on yedinci yüzyıldaki bir “Türk ırkçısı” olarak nitelendirilen Vâni Mehmed Efendi hakkındaki makaledir. Makaleye göre Arap müfessirleri ve şarihleri içinde ırkçılık ve milliyetçilik taassubuyla her fırsatta Türk ırkının aleyhine fikir beyan edenlerin uydurma efsaneleri, Arap medreselerinden Türk medreselerine de sirayet etmiştir. “Eski İstanbul’un ulema sınıfı içinde Türk olmayan unsurlara mensup zümrenin mühim yekûn teşkil etmesi tabii bu vaziyetin takarrür ve devamında ihmal edilmeyecek bir âmil sayılabilir.” Osmanlı medrese tarihine bakıldığında bu duruma karşı milliyet adına “isyan etmiş” tek kişinin Vâni Mehmed Efendi’nin olduğu iddia edilmiştir. Arap müfessirlerinin Ye’cuc ve Me’cuc bahsini Türklere bağlamasına mukabil, Mehmed Efendi bilakis bunlara karşı demir ve bakırdan bir set yaptıran Zülkarneyn’in Türk olduğunu belirtmiştir. Uzun izahlardan sonra İsmail Hami Danişmend, Vâni Mehmed Efendi’nin “*Türk milliyetinin XVII’nci asırda yetişen bu büyük mübeşşiri müphem bir Turancı değil, vâzih bir Türkçü ve onun Türkçülüğünün çok sıkı bir ırkçılık esasına dayandığını*” ifade etmiştir. Danişmend’in makalesi şu ifadelerle sona ermiştir: “*Türk milliyetinin büyük şehidi Vâni Mehmed Efendi merhumu İslam vahdetine ihanetle itham edenler, hakikatte işte bu Arap zihniyetiyle Türklükleri uyuşmuş veyahut ırk itibarıyla Türk olmadıkları için Arap kültürüne uymuş insanlardı. Vâni’nin bilhassa böyle bir devirde yetişmiş olduğunu düşünürsek ne koyu bir karanlıktan doğmuş ne büyük bir nur olduğunu daha iyi anlamış oluruz.*”⁴⁰

28 Aralık 1937’de Beyoğlu Halkevi’nde “Türk Güzelliği” hakkında tartışmalı bir konferans veren Nazan Danişmend, bu metni radyoda özetlemiş ve konu büyük bir ilgi uyandırmıştır. Eski Türklerin vesikalarla ispat edilen güzel tipi ile ilgili konferansını yazıya döken Danişmend, bunu Türklük dergisinde yayınlamıştır. Derginin ilginç makalelerinden biri olan bu yazıda özellikle de yabancı kaynaklarda geçen şekliyle Türk tipi ve güzelliği incelenerek “Muhtelif devirlerle muhtelif memleketlerde parlak medeniyetleriyle askerî ve siyasî teşkilatçılıktaki kuvvet ve kudretleri sayesinde eski dünyaya boydan boya hâkim olan büyük Türk ırkının ruhî ve manevi güzelliği kadar maddi güzelliğiyle de bütün dünya ırklarını gölgede bıraktığı, yabancıların ve hatta Türk düşmanı yabancıların hep birbirini *teyit eden şahadetleriyle sabit*” olduğu belirtilmiştir.⁴¹

Türkçülük tarihinde önemli bir yer edinmiş olan Ahmed Ağaoğlu’nun Türk dili ve lisan meseleleri üzerine kısa bir makalesi de Türklük’te yayınlanmıştır.⁴² Aynı sayıda Mayıs ayında hayatını kaybeden Ağaoğlu hakkında Şükufe Nihal imzasıyla bir vefa yazısı kaleme alınmıştır.⁴³ Halkbilimi ve kültürü sahasında da makalelere yer veren Türklük’te çıkan bir makalede Azeri Türkleri arasında yaygın olan batıl inançlar incelenerek Anadolu Türklüğündeki benzerliklerine değinilmiştir.⁴⁴ Ahmed Caferoğlu’nun bu makalesinden sonra dergide İstanbul’la ilgili batıl inançların kaleme alındığı bir makale yayınlanmıştır. Bu makalede hamilelik, doğum, çocuk sahibi olma, nikah, düğün, kızların kısmeti, ölüm, yol, tırnak kesme, süpürge, elbise, ayakkabı, boyun uzaması, zayıflık, şişmanlık, bazı hayvanlar, rüyalar, adak ve nazar değme gibi konular ele alınmıştır.⁴⁵ Dergide yayınlanan ve ilginç sonuçları olan bir makale de Osman Gazi’nin soyu ve kimliği ile ilgili bir makaledir. Buna göre Osman Gazi’nin babası Ertuğrul, bir gemici ve bilhassa korsandır. “*Fakat yaşadığı umumi anarşi devrinde siyasi emellerle hareket edip bilhassa Bizans arazisinden kendine pay çıkarmak isteyen siyasi bir korsandır. Âdî bir korsan değildir.*” “*Ertuğrul’un babasının kim olduğu meçhuldür. Süleymanşah ibn Kayaalp ibn Kızılboğa soyu uydurmaz.*” “*Osman’ın kendisi de babası gibi büyük deniz seferleri yapmış kahraman bir Türk gemicisidir ve babasından vâris olduğu denizciliği kendisi de oğlu Orhan’a kuvvetli bir donanma ile miras bırakmıştır.*” Kısaca

40 İsmail Hami Danişmend, “Arap ve Türk Kültürlerinin Mücadele Tarihinden: On Yedinci Asırda Bir Türk ırkçısı”, *Türklük*, C.1, S. 2, 1 Mayıs 1939, s.122-142

41 Nazan Danişmend, “Tarih ve Edebiyatta Türk Güzelliği”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s.169-184

42 Ahmet Ağaoğlu, “Lisaniyat”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s. 185-188

43 Şükufe Nihal, “Ahmet Ağaoğlu”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s. 189-193

44 Ahmed Caferoğlu, “Azeri Türk Hayatında Bâtıl İtikatlar”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s.194-206

45 Cahide Başol, “İstanbul’da Bazı Bâtıl İtikatlar”, *Türklük*, C.2, S.9, Birincikanun (Aralık) 1939, s. 179-185

makaleye göre Osmanlı Devleti karada değil, denizde doğmuş demektir.⁴⁶ İsmail Hami Danişmend, Osmanoğulları'nın kökeni ile ilgili zaman zaman basında çıkan iddialara da dergisi Türklük'te cevap vermiştir. Osmanlıların Türklüğünü kaynaklara dayanarak ispat eden Danişmend, "Tatarlık" ve "Mongolluk" konularına da değinmiştir.⁴⁷ Peyami Safa'ya ithaf ettiği bu konudaki üçüncü yazısında da Osmanoğulları'nın "Rumluğu" meselesini ele alarak bunun mümkün olamayacağını dile getirmiştir.⁴⁸ Benzer şekilde Osmanlıların denizciliği ve soyu ile ilgili görüşlerini tenkit eden basında çıkan yazılara karşı da İsmail Hami Danişmend, uzun bir yazı ile cevap vermiştir.⁴⁹

Mecmuada yayınlanan önemli yazı dizilerinden biri hiç şüphesiz II. Abdülhamit döneminin önemli tarihi şahsiyetlerinden Eğinli Sait Paşa'nın hatıratını konu edinen yazılardır. Dördüncü sayıdan başlayan hatırat, on üçüncü sayıya kadar on bölüm halinde devam etmiştir. 13'üncü sayıda yer alan son yazının altında "devamı var" şeklinde bir ibare olmasına rağmen tek cilt halinde yayınlanan 14-15. sayıda hatırat yer almamıştır. Yazı dizisinin öncesinde dedesi Eğinli Sait Paşa ile ilgili üç fotoğrafın da yer aldığı bir biyografi⁵⁰ hazırlayan Nazan Danişmend, dönemin en önemli vesikasını dergide yayınlayarak I. Meşrutiyet döneminin daha vazıh bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Sultan Abdülhamit'in ilk Mabeyn Müşiri ve Bahriye Nazırı olan Eğinli Sait Paşa padişahın "ilk cülûs ettiği gün Mabeyndeki vazifesine başlamış ve her günkü hadisatı her akşam ruzname tarzında yazarak milli tarihimizin o devri için en mühim vesikayı vücuda getirmiştir. Üslubu o zamana göre çok sadedir; adeta konuşur gibi yazıyor; yalnız o devrin âdet ve zihniyetince bilhassa padişahın bahsederken hürmetkâr bir ifade ile "Zat-ı Şahane", "Şevketmeab" vesaire gibi bir takım unvanlar kullanıyor... Sait Paşa'nın bu resmi unvanları mütemadiyen kullanmasında o zamanki zihniyetten başka bir âmil daha var: Yazdığı defterlerin ele geçmek ihtimali. Bu ihtimali daima hesap eden paşa, bilhassa Abdülhamit'in gözünden düşüp valilikle saraydan ve İstanbul'dan uzaklaştırıldıktan sonra çok mufassal olan hatıratını ihtisar etmiş ve işte bu muhtasar nüshayı saklayıp tehlikeli saydığı mufassal nüshayı refikasının ısrarı üzerine ocağa atıp yakmış! Bugün elde kalan işte bu muhtasar nüshadır ve bunda padişahın bahsederken pek ihtiyatkâr bir ifade kullanması her halde pek tabiidir... Sait Paşa'nın hatıratı, kendi el yazısıyla yedi büyük defter tutuyor; bunlar muhteviyat itibariyle üç kısma ayrılabilir: Birinci kısım merhumun Mabeyn Müşirliğinde bulunduğu devre, ikinci kısım Abdülhamit'in hışmına uğrayarak valiliklerle Anadolu ve Suriye'ye teb'id edildiği zamana ve üçüncü kısım da kalp hastalığından dolayı İstanbul'a avdetinden vefatı tarihine kadar geçen senelere aittir. Son devir tarihimizi alakadar eden siyasi hadiseler hep birinci ve üçüncü kısımlardadır."⁵¹ Türklük mecmuasında bu yedi defterden birincisi ve yedincisi neşredilmiştir.

Türk kültürünün bütün unsurlarını sayfalarına taşımaya gayret eden Türklük, yedinci sayıdan itibaren kültürümüzün unutulmuş ve ilginç noktalarını neşretmeye başlamıştır. Bu bölümde bütün dünyada matem renginin siyah olmasına karşın eski Türklerde bilakis beyaz olduğuna dikkat çekilmiştir. Anadolu'da hüküm sürmüş beyliklerden birinin (Eretna Devleti) sultanı olan Eretna Bey (Erdana) çok iri yarı, dev gibi bir adammış, onu taşıyacak at olmadığı için "daima sığıra binip gezdiğinden" bahsedilmiştir. Çin'de tesadüf edilen biniciliğin bu şekline 14. yüzyılda

-
- 46 İsmail Hami Danişmend, "Osman Gazi'nin Nesep ve Hüviyeti", *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939, s. 207-223
- 47 İsmail Hami Danişmend, "Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler", *Türklük*, C.1, S.5, Ağustos 1939, s.367-382
- 48 İsmail Hami Danişmend, "Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler", *Türklük*, C.1, S.6, 1 Eylül 1939, s. 425-437; İsmail Hami Danişmend, "Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler", *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939, s.10-19
- 49 İsmail Hami Danişmend, "Osman Gazi'nin Nesep ve Hüviyeti Hakkındaki Tenkide Cevap", *Türklük*, C.1, S.6, 1 Eylül 1939, s. 477-489
- 50 Nazan Danişmend, "Türk Demokrasi Tarihinin Unutulmuş Simalarından Eğinli Sait Paşa", *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939, s. 249-261
- 51 "İlk Meşrutiyet Devrinin En Mühim Vesikası: Eğinli Sait Paşa Hâtıratı", *Türklük*, C.1, S. 4, 1 Temmuz 1939, s. 262; Eğinli Sait Paşa'nın hatıratı Türklük mecmuasının 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. ve 13. sayılarında neşredilmiştir.

Anadolu’da da tesadüf edilmiştir. Osmanlı’nın ilk dönemlerinde askerlerin on kelimedenden fazla söz söylemelerinin yasak olduğu, Dördüncü Murat devrinde İstanbul’da bir hayvanat bahçesinin bulunduğu, Çin kaynaklarına dayanarak Türk kadınlarında boynuz takma geleneği bulunduğu ifade edilmiştir.⁵² Bunun yanında Türklük mecmuasında Türk tarihine özel vesikalar, yazmalar, eserler, yazıtlar da orijinali ve değerlendirmesi ile birlikte yayınlanmıştır.

Türklük mecmuasındaki yazılara bakıldığında dönemin resmi tarih ve dil söylemine uygun ve destekleyecek mahiyette yayınlar yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu yazılardan birinde Sümer ismi⁵³ diğesinde de Sümer ırkı⁵⁴ ele alınmıştır. Buna göre “Sümer milliyeti, Orta Asya’dan gelmiş muhtelif Türk dalgalarının bir halitası” olarak değerlendirilmiştir.

Mecmuada Anadolu Türk tarihinin önemli kaynakları, Türk tarihinin önemli şahsiyetlerinin biyografileri ve Türk kültürünün unsurları farklı sayılarda ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

Sonuç

“Milliyetçi Kültür Mecmuası” nitelemesiyle maruf Türklük Mecmuası, tarihçi ve Türk kültürü araştırmacısı ve mütefekkir İsmail Hami Danişmend’in çıkardığı bir dergidir. Nisan 1939-Kasım 1940 arasında 15 sayı olarak çıkmıştır. Dönemin şartları göz önüne alındığında kaliteli bir baskıyla aylık olarak okuyucunun karşısına çıkmıştır. Derginin “Mesleğimiz” başlıklı ilk yazısından son yazılarına kadar Türk ırkı ve Türk kültürü alanında makale ve çeviri gibi araştırmalar yayınlanmıştır. Dergi güncel siyasi meselelerden ziyade tarih ve kültürle yoğrulmuş sayılar neşretmiştir. Özellikle Türk dili, Türk edebiyatı, Türk ırkı, Türk sanatı, Türk tarihi ve Türk kültürü üzerinde durmuştur.

Yazar kadrosu incelendiğinde dönemin münevverlerinden birçok insana rastlandığı gibi müteveffa tarihî şahsiyetlerin eserleri de yayımlanmıştır. Günümüzde milliyetçiliğiyle bilinen mütefekkirlerin yanında yabancı uyruklu Türkolog ve bilim insanlarının görüş ve düşüncelerine de yer verilmiştir. Türk musikisi, edebiyat, tiyatro, dil, kültür, eski kitabe çevirileri, folklor, etnoğrafya, eski Türklerin bayrak ve armaları, şiir, biyografi, kitap ve dergi tanıtımları, eski tarihi vesikalar gibi çeşitli içerikte orijinal ve tarihî kıymeti haiz yazılara yer veren dergi, resmi tarih ve dil söylemine uygun ve destekleyecek bir yayın politikası takip etmiştir. Bu noktada Hüseyin Sadettin Arel’in uzun yazı dizisinde doğu ve batı musikisi arasında sıkışmış Türk musikisi anlayışlarına yönelik dönemin Türk Tarih Tezi’ne benzer bir yaklaşımla “Türk Musiki Tezi” ortaya koyma gayreti dikkati çekmektedir. Mecmuaya ayrıca Anadolu Türk tarihinin önemli kaynakları, Türk tarihinin önemli şahsiyetlerinin biyografileri ve Türk kültürünün unsurlarına özel önem atfederek yayınlamıştır. “İrkçi, dilci, kültürcü ve vatancı” kimliği ile dikkati çeken Türklük, Türklüğe hizmet ederek ismiyle müsemma bir yayın çizgisi takip etmiştir.

Kaynakça

“Eski Türk Kültürünün Unutulmuş Noktaları”, *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939

“İlk Meşrutiyet Devrinin En Mühim Vesikası: Eğinli Sait Paşa Hâtıratı”, *Türklük*, C.1, S. 4, 1 Temmuz 1939

“Mesleğimiz”, *Türklük*, S.1, Nisan 1939

Achard, Paul, “Türkiye”, *Türklük*, S.10, İkincikanun (Ocak) 1940

Ağaoğlu, Ahmet, “Lisaniyat”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939

Alkan, Mustafa – Gül, Adnan, “İsmail Hami Danişmend (1889-1967)”, *Türk Yurdu*, Ocak 2011, Yıl 100, S. 281

52 “Eski Türk Kültürünün Unutulmuş Noktaları”, *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939, s.60-62

53 İsmail Hami Danişmend, “Sümerlilerin İsmi”, *Türklük*, C.2, S.9, Birincikanun (Aralık) 1939, s.193-207

54 İsmail Hami Danişmend, “Sümerlilerin İrki”, *Türklük*, C.2, S.10, İkincikanun (Ocak) 1940, s.209-222

- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? I” *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? II” *Türklük*, C.1, S.2, 1 Mayıs 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? III” *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? IV” *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? IX” *Türklük*, C.2, S.9, Birincikanun (Aralık) 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? V” *Türklük*, C.1, S.5, Ağustos 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? VI” *Türklük*, C.1, S.6, 1 Eylül 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? VII” *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? VIII” *Türklük*, C.2, S.8, İkinciteşrin (Kasım) 1939
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? X” *Türklük*, C.2, S.10, İkincikanun (Ocak) 1940
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? XI” *Türklük*, C.2, S.11, 1 Şubat 1940
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? XII” *Türklük*, C.2, S.12, 31 Mart 1940
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? XIII” *Türklük*, C.3, S.13, 30 Nisan 1940
- Arel, Hüseyin Sadettin, “Türk Musikisi Kimindir? XIV” *Türklük*, C.3, S.14-15, İkinciteşrin (Kasım) 1940
- Ata, Ferudun, İsmail Hami Danişmend’in “İrk” Üzerine Bazı Tespitleri”, *Tarihin Peşinde*, S. 9, Yıl, 2013
- Başol, Cahide, “İstanbul’da Bazı Bâtil İtikatlar”, *Türklük*, C.2, S.9, Birincikanun (Aralık) 1939
- Caferoğlu, Ahmed, “Azeri Türk Hayatında Bâtil İtikatlar”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939
- Cevzilliler, Erkan, “Sivas Kongresi Divan-ı Riyâset Kâtibi İsmail Hami (Dânişmend)”, *Atatürk Dergisi*, C.3, Şubat 2010
- Danimend, Nazan, “On Dördüncü Asra Ait Bir İspanyol Vesikasına Göre: Anadolu Türk Beyliklerinin Haçlı Bayrakları”, *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939
- Danişmend, Nazan, “Tarih ve Edebiyatta: Türk Güzelliği”, *Türklük*, S.3, 1 Haziran 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Arap ve Türk Kültürlerinin Mücadele Tarihinden: On Yedinci Asırda Bir Türk Irkçısı”, *Türklük*, C.1, S. 2, 1 Mayıs 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Bir Zihniye Hastalığı”, *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Eski Şark ve Yeni Garp Telakkilerine Göre: Irk Nedir?”, *Türklük*, S.1, Nisan 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Eski Şark ve Yeni Garp Telâkkilerine Göre Irk Nedir?”, *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Osman Gazi’nin Nesep ve Hüviyeti Hakkındaki Tenkide Cevap”, *Türklük*, C.1, S.6, 1 Eylül 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Osman Gazi’nin Nesep ve Hüviyeti”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Osmanlıların Aslı Meselesi: I, Osman Gazi’nin Nesep ve Hüviyeti”, *Türklük*, S.3, 1 Haziran 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler”, *Türklük*, C.1, S.5, Ağustos 1939
- Danişmend, İsmail Hami, “Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler”, *Türklük*, C.1, S.6, 1

Eylül 1939

Danişmend, İsmail Hami, “Osmanoğullarına İsnad Edilen Sahte Milliyetler”, *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim) 1939

Danişmend, İsmail Hami, “Sümerlilerin Irkı”, *Türklük*, C.2, S.10, İkincikanun (Ocak) 1940

Danişmend, İsmail Hami, “Sümerlilerin İsmi”, *Türklük*, C.2, S.9, Birincikanun (Aralık) 1939

Danişmend, Nazan, “Tarih ve Edebiyatta Türk Güzelliği”, *Türklük*, C.1, S.3

Danişmend, Nazan, “Türk Demokrasi Tarihinin Unutulmuş Simalarından Eğinli Sait Paşa”, *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939

Eckhardt, Par Alexandre, “La Légende de l’origine Troyenne des Turcs”, *Türklük*, C.2, S. 12, 31 Mart 1940

Gerçek, Selim Nüzhet, “Hayalin Hakikati”, *Türklük*, S.8, İkinciteşrin (Kasım)1939

Kösemihal, Mahmut Ragıp, “Haçlı Türk Bayrakları Meselesi”, *Türklük*, C.1, S.3

Küçük, Cevdet, “Danişmend, İsmail Hami”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.8, İstanbul, 1993

Nihal, Şükufe, “Ahmet Ağaoğlu”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939

Orkun, Hüseyin Namık, “Bir İzah”, *Türklük*, C.1, S.5, Ağustos 1939

Orkun, Hüseyin Namık, “Eski Türklerde Kartal Arması”, *Türklük*, C.2, S.7, Birinciteşrin (Ekim)1939

Orkun, Hüseyin Namık, “Üçüncü Ders”, *Türklük*, C.1, S.4, 1 Temmuz 1939

Özcan, Ömer, “Milliyetçi Kültür Dergisi Türklük”, *Türk Yurdu*, S. 213, Mayıs 2005

Sanal, Haydar, “Arel Hüseyin Sadeddin”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.3, İstanbul, 1991

Türklük, “Cevabın Cevabı”, *Türklük*, C.1, S.3, 1 Haziran 1939

Ülkütaşır, M. Şakir, “Dede Korkud’un O.Şaik Gökyay Neşri Üzerine Tenkidî Notlar”, *Türklük*, C.1, S. 4, 1 Temmuz 1939

Ülkütaşır, M. Şakir, “Dede Korkud’un Orhan Şaik Gökyay Neşri Üzerine Tenkidî Notlar II”, *Türklük*, C.1, S. 6, 1 Eylül 1939

Zayonçkovski, A. ,“Anadolu Türk Edebiyatının XIVüncü Asra Ait Mühim Bir Vesikası: Marzuban-Nâme”, *Türklük*, C.1, S.1, Nisan 1939

(Footnotes)

1 Sayfa numarası 326 olarak yazılması gerekirken sehven 325 yazılmıştır. Sonraki ciltlerdeki sayfalar da buna göre numaralandırılmıştır.